

PROCÉS PARTICIPATIU PER AL DEBAT CIUTADÀ DEL DOCUMENT “EL REpte DELS OBJECTIUS DE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE A MANRESA”

Març de 2021

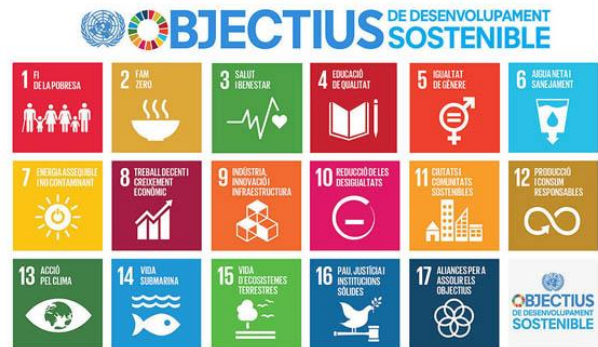
1.	PRESENTACIÓ	3
2.	VERSIÓ PRESENCIAL.....	5
3.	VERSIÓ DIGITAL.....	7
3.1	QUÈ SÓN ELS ODS? VÍDEO DE LA UNESCO	7
3.2	ELS ODS A MANRESA. QUIZ.....	8
3.3	PARTICIPACIÓ I DEBAT.....	11
4.	RELACIÓ AMB ELS CENTRES EDUCATIUS.....	15
4.1	PROVA PILOT	15
4.2	DIFUSIÓ.....	15
4.3	FORMACIÓ.....	16
4.4	ACOMPANYAMENT.....	16
5.	PARTICIPACIÓ	17
6.	APORTACIONS OBTINGUDES	19
6.1	ODS 01: FI DE LA POBRESA.....	21
6.2	ODS 02: FAM ZERO	23
6.3	ODS 03: SALUT I BENESTAR	24
6.4	ODS 04: EDUCACIÓ DE QUALITAT	25
6.5	ODS 05: IGUALTAT DE GÈNERE	27
6.6	ODS 06: AIGUA NETA I SANEJAMENT.....	29
6.7	ODS 07: ENERGIA NETA I ASSEQUIBLE	30
6.8	ODS 08: TREBALL Digne I CREIXEMENT ECONÒMIC.....	32
6.9	ODS 09 : INDÚSTRIA, INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURA	33
6.10	ODS 10: REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS.....	34
6.11	ODS 11: CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES.....	36
6.12	ODS 12: CONSUM I PRODUCCIÓ RESPONSABLE	37
6.13	ODS 13: ACCIÓ PEL CLIMA.....	38
6.14	ODS 14: VIDA SUBMARINA	39
6.15	ODS 15: VIDA TERRESTRE	40
6.16	ODS 16: PAU, JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÒLIDES.....	42
6.17	ODS 17: ALIANÇA PELS OBJECTIUS.....	43
7.	ANNEX I. ENLLAÇ ALS FORMULARIS DE PRIORITZACIÓ DE REPTES DE FUTUR	45

1. PRESENTACIÓ

El setembre de 2015, l'Assemblea General de l'ONU va aprovar la resolució: *Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible*, un pla d'acció amb 17 objectius generals i 169 fites específiques en temes relacionats amb la pobresa, la fam, la igualtat de gènere, la biodiversitat, l'acció pel clima i la pau, entre altres.

L'Ajuntament de Manresa ha dut a terme un procés d'alineament de les polítiques municipals amb els 17 objectius establerts a l'Agenda 2030, hi ha redactat un primer document dels Reptes dels ODS a Manresa per al debat intern amb regidories i personal tècnic municipal, el qual ha donat lloc a un segon document, adreçat al debat amb la ciutadania.

Des d'Anthesis Lavola s'ha portat a terme un taller participatiu per a debatre amb l'alumnat dels centres educatius els Reptes dels ODS al municipi.

En aquest document es recull la totalitat de dades i opinions aportades en el procés participatiu per al debat ciutadà del document “El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa”, unes activitats obertes a la ciutadania per a alinear les polítiques locals de l'Ajuntament de Manresa amb l'Agenda 2030 dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a través de la incorporació de les seves aportacions.

Els objectius principals de l'informe són:

Descriure la versió presencial i digital dels tallers que han constituït el debat participatiu

Recollir i analitzar les dades de participació del procés

Extreure dades i conclusions sobre les idees de la ciutadania envers els ODS a Manresa i en especial, la prioritització individual dels reptes a assolir per part del municipi.

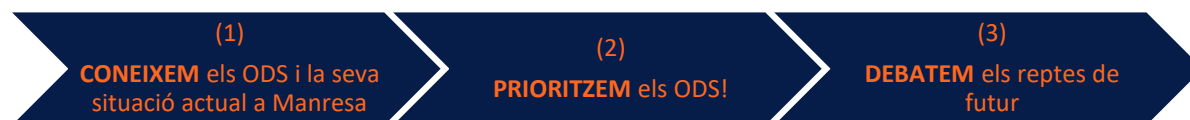
Recopilar les aportacions realitzades per la ciutadania, per tal de poder-les incloure en el document definitiu que cal aprovar pel Ple de l'Ajuntament de Manresa.

2. VERSIÓ PRESENCIAL

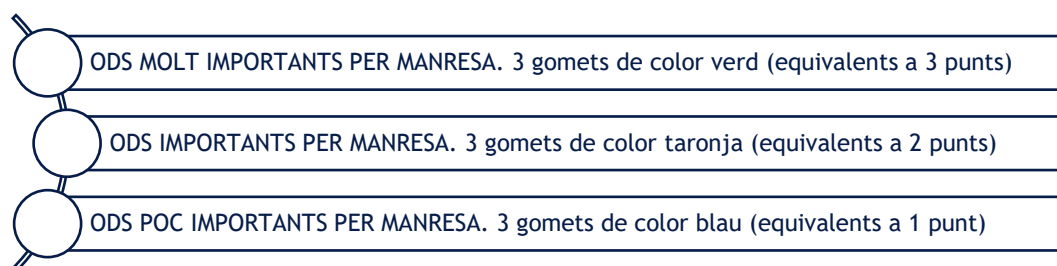
En un primer moment, aquests tallers per al debat ciutadà s'havien de realitzar en format presencial. Degut a la pandèmia mundial de la Covid-19, s'ha reformulat i reconvertit en un taller digital. En aquest apartat es descriu l'estructura i les dinàmiques que havia de tenir el taller en un inici.

Es preveia realitzar un taller d'1,5 hores de durada, que constava de les següents parts:

- 1) **CONEIXEM.** En aquesta primera part de l'activitat, que anava a tenir una durada de **30 minuts**, les persones participants s'introduïrien en el coneixement dels ODS, quins són els 17 objectius existents i quina és la seva **situació actual a Manresa**. Per fer-ho, s'anava a penjar un cartell de cada ODS a les parets de l'aula/sala i lliurar a cada persona tres papers amb una frase amb informació de la situació actual dels ODS a Manresa (extretes del document "*El repte dels ODS a Manresa. Document per al debat ciutadà*"). La informació de les frases estaria seleccionada per tal que fossin properes i significatives per a les persones i aconseguir, d'aquesta manera, que el debat posterior fos profitós i hi poguessin aportar el seu punt de vista. Cada ODS anava a tenir un mínim de 4 frases informatives, ja que normalment les aules de primària són d'unes 25 persones ($25 \text{ persones} \times 3 \text{ frases/persona} = 75 \text{ frases} \rightarrow 75 \text{ frases} / 17 \text{ ODS} = 4.4 \text{ frases/ODS}$). Les persones participants s'haurien d'haver anat movent per l'espai en el que es desenvolupés l'activitat (preferiblement una espai polivalent tipus gimnàs o sala d'actes) i haurien anat col·locant la seva informació en l'ODS que consideressin que hi hauria estat relacionat. Al final d'aquesta part hi haurà hagut un **"mapa" de la situació actual dels ODS a Manresa**.

- 2) **PRIORITZEM.** La següent part del taller estava previst que consistís en un exercici individual en que cada persona hauria d'escollir i prioritzar 9 ODS que considerés rellevants i importants per a desenvolupar a Manresa:

Després que s'haguessin col·locat els gomets de colors als ODS, la persona que dinamitzava la sessió hauria fet un recompte i ordenat els 17 pòsters en funció de la priorització que hagués fet el grup. Per obtenir aquest ordre, s'hagués fet la mitjana dels punts obtinguts en cada pòster, en base a la puntuació que hagués aparegut a la gràfica anterior. Al final d'aquesta part, de **15 minuts** de durada, hi haurien hagut els ODS ordenats per rellevància segons els criteris del grup.

3) DEBATEM. La darrera part del taller, de 45 minuts de durada, anava a consistir en posar el document a debat entre les persones assistents.

- En primer lloc, el dinamitzador/a hauria exposat el resultat obtingut en l'exercici anterior i hauria destacat que, a partir d'aquest moment, només es tractarien els **6 ODS que haguessin obtingut major puntuació**.
- Després, obriria un torn de paraula per si alguna persona volgués **argumentar algun possible canvi en aquesta prioritització** (si, per exemple, considerés que un ODS ha quedat fora dels 6 primers i volgués intentar canviar-ho convencent als seus companys i companyes). En total haurien quedat 6 ODS que serien els que es treballaran a partir d'aquell moment.
- A continuació, s'hagués repartit entre les persones participants els **"Reptes de futur"** a Manresa dels 6 ODS escollits (en diferents paperets), i s'haurien d'haver anat agrupant en funció de l'ODS al qual creien que pertanyien. Així s'haurien fet grups de treball i, a la vegada, s'hauria anat coneixent quins són els reptes de futur dels ODS que s'haguessin treballat a partir d'aquell moment. En total s'haurien fet 6 grups d'entre 4 i 5 persones cadascun.
- Tot seguit, cada grup hauria d'haver posat un adhesiu d'una emoticona al costat de cada repte de futur, de manera consensuada:

	ÉS MOLT IMPORTANT		HI HA ALTRES COSES MÉS NECESSÀRIES		NO CALDRIA FER AIXÒ

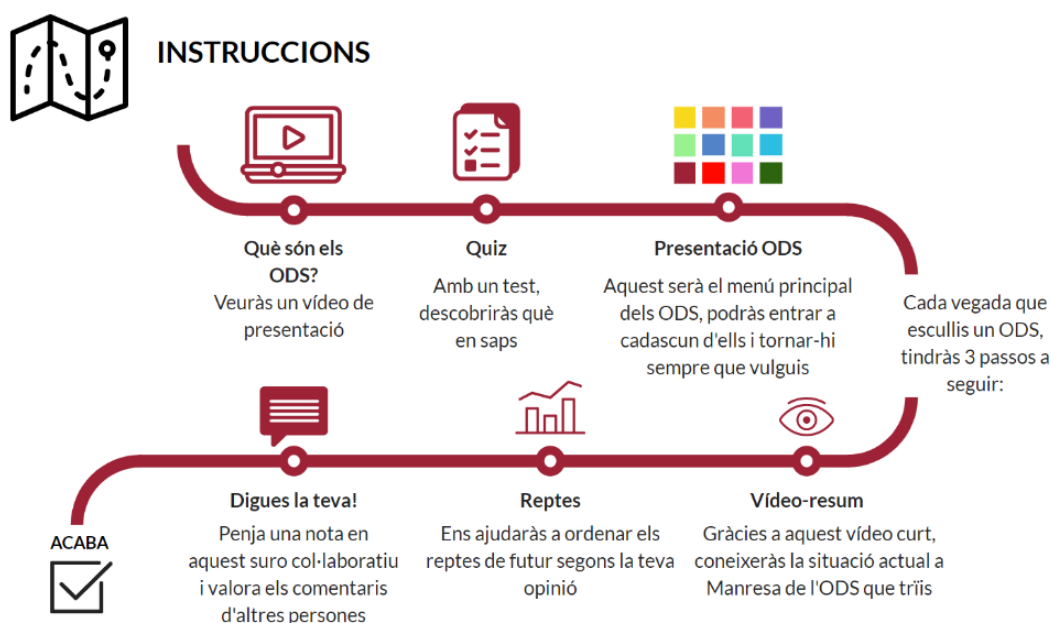
- Després de 15 minuts, cada grup hauria hagut d'explicar, a la resta, quin era el seu ODS, quina situació actual hi ha a Manresa i quines haurien estat les seves opinions en relació amb els reptes de futur. Al final de cada exposició s'hagués obert un torn de paraula per si alguna persona pensés que algun dels reptes descartats sí que és important, i argumentés el per què.
- En acabar, quan s'haguessin conegut els reptes de futur dels 6 ODS escollits, s'hagués lliurat un post-it a cada participant on hi podria haver escrit alguna proposta de "repte de futur" que no constés en el document a debat i que considerés important que hi aparegués. L'educador/a hauria aportat alguns exemples per tal d'orientar a les persones participants en possibles propostes.

3. VERSIÓ DIGITAL

Tal com s'ha comentat en l'apartat anterior, arrel de la situació de confinament i emergència sanitària decretada al març de 2020 com a conseqüència de l'aparició de la COVID-19, ha estat necessari reconvertir el taller presencial per una versió digital.

D'aquesta manera, des d'Anthesis Lavola, i en consens amb l'Ajuntament de Manresa, s'ha creat un recurs digital a través de l'aplicatiu *Genial.ly*, que ha servit per recollir les opinions i propostes de la ciutadania.

El recurs digital s'ha concebut com un recorregut didàctic enfocat a la participació, el qual ha estat format per quatre grans blocs, tal com es pot veure en l'infografia següent, que és l'índex del recurs:

A continuació, es descriuen les parts que han configurat el conjunt del recurs per a la participació.

3.1 QUÈ SÓN ELS ODS? VÍDEO DE LA UNESCO

En primer lloc les persones participants han pogut visionar un vídeo creat per el Centre UNESCO del País Basc, a qui s'ha demanat permís explícit per poder incloure'l en aquest recurs. Aquest vídeo ha servit d'introducció i context, i era opcional veure'l o no, segons preferències del grup.

3.2 ELS ODS A MANRESA. QUIZ

La segona fase ha consistit en un joc que, a través de 14 preguntes, contextualitzava els 17 ODS i n'introduïa la situació al municipi. Les preguntes han estat les següents (resposta correcta en negreta):

1. Els ODS han de servir per...

Aconseguir un desenvolupament durable, segur i sense deixar ningú enrere

Ordenar els objectius individuals de cada persona en relació amb el medi ambient

2. Desenvolupament sostenible vol dir...

Que hem de seguir creixent i obtenint beneficis econòmics que ens ajudin a garantir l'èxit al futur

Que hem de satisfer les necessitats actuals de les persones sense perjudicar les de les persones del futur

3. L'ajuntament de Manresa no vol incorporar els ODS en la seva estratègia de ciutat

Fals, ja ho està fent

Cert, hi ha altres prioritats

4. L'ODS 1 és sobre la Fi de la pobresa. Entre d'altres coses vol acabar amb la...

Pobresa energètica

Pobresa emocional

5. El malbaratament alimentari apareix en l'ODS 2 (Fam zero). Aquest problema es dona quan...

La gent no menja de manera sana i equilibrada i té problemes de salut

Les empreses d'alimentació i la gent no aprofiten bé el menjar i acaben llençant-lo i convertint-lo en residu

6. Realitzar una bona educació sexual forma part de l'ODS 3, Salut i benestar

No, l'educació sexual no és salut perquè no té relació amb les malalties majoritàries de la població

Sí, per reduir les desigualtats de gènere, prevenir malalties de transmissió sexual i evitar els embarassos no planificats i minimitzar els casos de maternitat d'adolescents

7. L'ODS 11 parla de ciutats i comunitats sostenibles. Manresa és una ciutat compacta i això fa que molta gent utilitzi els busos urbans i els carrils bici

Sí, més de la meitat de la població es desplaça en bus, a peu o en bicicleta, fet que millora la qualitat de l'aire de la ciutat.

No, a Manresa no s'utilitza massa el transport públic i gairebé ningú fa servir la bicicleta per moure's per la ciutat.

8. La recollida selectiva de residus a Manresa és insuficient i caldria reduir el volum de residus

No, és una de les millors de Catalunya i està per sobre del percentatge de recollida que marca la normativa europea

Sí, i l'Ajuntament està redactant un Pla de Prevenció de Residus i està impulsant projectes d'economia circular per millorar la situació

9. La ciutat de Manresa té al seu voltant un entorn rural que ajuda a...

Que es mantingui la distància entre municipis i no hi hagi conflictes pels terrenys colindants

Que la població tingui una millor salut, benestar i qualitat de vida en general

10. L'ODS 10 parla de la reducció de les desigualtats. En aquest sentit, Manresa vol ser una ciutat diversa, inclusiva i solidària amb totes les persones

Cert

Fals

11. L'ODS 5 és sobre la Igualtat de gènere. En aquest sentit:

A Manresa hi ha molts més carrers amb noms d'homes que de dones

Manresa va tenir una alcaldessa durant un breu període de temps

12. L'ODS 4 fa referència a l'Educació de Qualitat. A Manresa...

Tots els ensenyaments són gratuïts, fins i tot els universitaris.

La matrícula a les escoles i instituts és gratuïta i hi ha beques a les llars d'infants

13. L'ODS 6 parla d'aigua neta i sanejament. A Manresa...

El subministrament d'aigua a la població està garantit gràcies al canal medieval de la Sèquia, i es compta amb un centre d'interpretació de l'aigua

A part del gran dipòsit d'aigua del Parc de l'Agulla, hi ha molts dipòsits repartits per tota la ciutat per recollir l'aigua de la pluja i aprofitar-la per regar

14. L'ODS 12 parla de consum i producció responsables

Manresa té acords i convenis amb països en vies de desenvolupament que són productors de matèries primes per ajudar-los a créixer a nivell econòmic

Manresa disposa d'una gran extensió de zona de cultius que afavoreix el consum d'aliments de proximitat.

En aquesta pàgina es mostra la portada del joc, la primera pregunta i la resolució final.

3.3 PARTICIPACIÓ I DEBAT

La part principal del recurs digital ha estat aquella en que s'ha fet prioritzar els reptes de futur i aportar idees i propostes per a cadascun d'ells.

A nivell de recurs digital, les persones participants han accedit a un índex amb els 17 ODS (imatge de l'esquerra)i, per cadascun, s'han trobat tres elements: vídeo curt, formulari de priorització dels reptes i pissarra de propostes (exemple de l'ODS7 a la imatge de la dreta).

Tot seguit descrivim les tres propostes que han constituït el “debat” de cada ODS:

3.3.1 Descobreix la situació actual - Vídeo curt

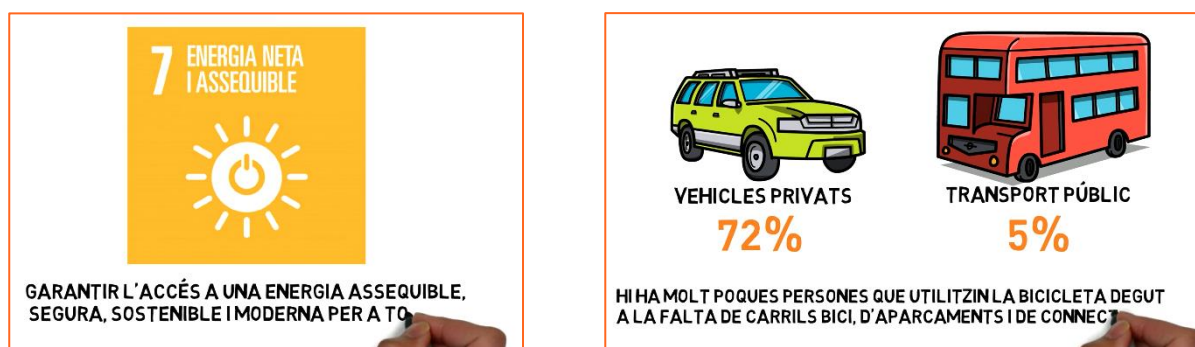
En primer lloc, des d'Anthesis Lavola s'ha creat un vídeo curt que resumeix la situació de cadascun dels 17 ODS a Manresa en base al contingut del document “*El repte dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a Manresa. Document per al debat ciutadà*”.

Els vídeos han tingut una durada d'entre 2 i 3 minuts, amb l'objectiu que les persones participants entenguessin a què es refereix l'Ajuntament quan parla de cada ODS, i quin és el punt de partida en concret al municipi, per tal de poder valorar i prioritzar els reptes de futur, i de poder aportar noves propostes per a incorporar al document.

Han estat creats a través de l'eina *Videoscribe*, i allotjats al *Vimeo* d'Anthesis Lavola, per tal d'evitar que després del seu visionat, les persones participants poguessin seguir navegant i veient vídeos relacionats proposats per la pàgina web de *Youtube*.

Són vídeos curts, dinàmics, visuals i amb un llenguatge planer.

A continuació es mostra un exemple de la portada i d'una captura de la part descriptiva del vídeo.

3.3.2 Ordena els reptes de futur - Formulari de priorització de reptes

Després de veure el vídeo introductori de cada Objectiu de Desenvolupament Sostenible, s'ha demanat a la persona participant que prioritzés els reptes de futur plantejats per l'Ajuntament en el document que ha volgut posar a debat a través d'aquests tallers.

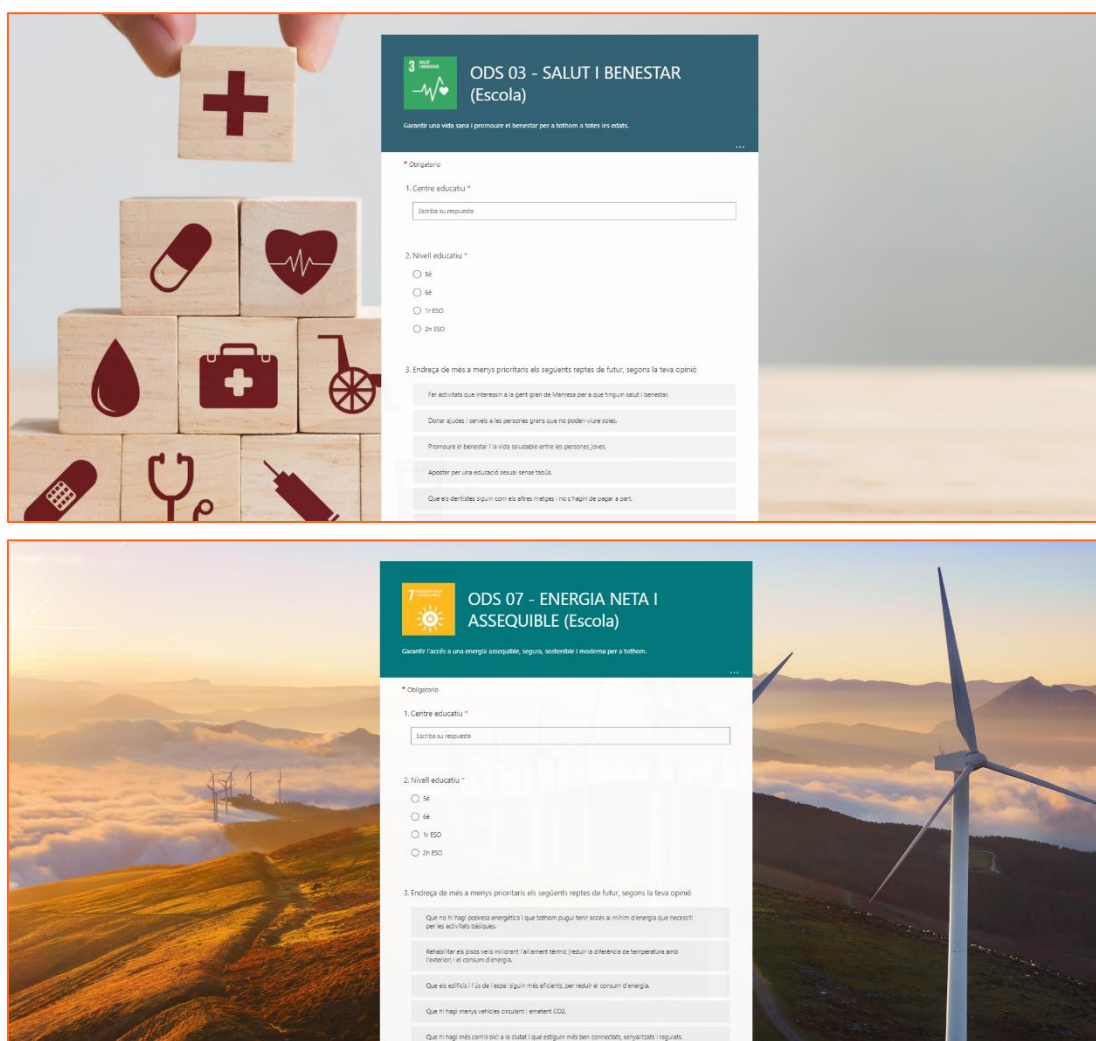
Per fer-ho, s'ha creat un formulari per cada ODS, format per tres camps:

- **Centre educatiu.** Camp editable, a omplir per la persona participant.
- **Nivell educatiu.** Quatre opcions tancades: 5è, 6è, 1r ESO i 2n ESO.
- **Endreça de més a menys prioritari els següents reptes de futur, segons la teva opinió.** Llista amb els reptes de futur formulats amb un llenguatge senzill i planer, en que les persones participants podien arrossegar més a dalt o a baix de la llista, per a escollir l'ordre global dels ítems proposats.

Val a dir que s'han creat **dues versions** d'aquests formularis, una per a centres educatius (adaptada a nivell de llenguatge i continguts) i una altra per a ciutadania, amb els reptes formulats exactament igual que en el Document per al debat ciutadà.

Per altra banda, s'ha elaborat un formulari per cada ODS, amb la icona corresponent i una imatge de fons relacionada, per contextualitzar la temàtica i facilitar la comprensió a les persones participants.

A continuació es mostren dos exemples d'aquests formularis de priorització de reptes de futur:

The image displays two examples of prioritization forms for different Sustainable Development Goals (ODS).

Top Form: ODS 03 - SALUT I BENESTAR (Escola)

- Header:** ODS 03 - SALUT I BENESTAR (Escola). Subtext: Garantir una vida sana i promoure el benestar per a tothom a totes les edats.
- Form Fields:**
  - 1. Centre educatiu ***: A text input field with the placeholder "Escriu la resposta".
  - 2. Nivell educatiu ***: Four radio button options: 5è, 6è, 1r ESO, and 2n ESO.
  - 3. Endreça de més a menys prioritari els següents reptes de futur, segons la teva opinió**: A list of five items to be prioritized, each with a small icon and a text description. The items are:
    - Per activitats que interessen a la part gran de Manresa per a que tinguin salut i benestar.
    - Donar ajuda i serveis a les persones grans que no poden viure soles.
    - Promoure el benestar i la vida saludable entre les persones joves.
    - Aportar per una educació sexual sense tabús.
    - Que es identifiqui aquells que són més vulnerables i no s'hagin de pagar a part.

Bottom Form: ODS 07 - ENERGIA NETA I ASSEQUIBLE (Escola)

- Header:** ODS 07 - ENERGIA NETA I ASSEQUIBLE (Escola). Subtext: Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a tothom.
- Form Fields:**
  - 1. Centre educatiu ***: A text input field with the placeholder "Escriu la resposta".
  - 2. Nivell educatiu ***: Four radio button options: 5è, 6è, 1r ESO, and 2n ESO.
  - 3. Endreça de més a menys prioritari els següents reptes de futur, segons la teva opinió**: A list of five items to be prioritized, each with a small icon and a text description. The items are:
    - Que no hi hagi pèrdua energètica i que tothom pugui tenir accés al mínim d'energia que necessita per les activitats bàsiques.
    - Rebrotar per els propis mitjans i al llarg del temps reduir la diferència de temperatura entre l'interior i el consum d'energia.
    - Que es estigui i/o de les espècies més eficients, per reduir el consum d'energia.
    - Que hi hagi menys vehicles circulant i emetent CO2.
    - Que hi hagi més camions a la ciutat i que estiguin més ben connectats, senyalitzats i regulats.

L'annex 1 recull els enllaços a cadascun dels formularis.

3.3.3 Digues la teva - Pissarra de propostes

Per acabar, cadascuna de les persones o dels grups participants ha pogut afegir comentaris rellevants a través de l'eina *Padlet*, que ofereix pissarres col·laboratives.

Des d'Anthesis Lavola s'ha creat una pissarra per cadascun dels 17 Objectius de Desenvolupament Sostenible, que estava enllaçada amb el seu ODS corresponent en el recurs digital interactiu.

En aquesta pissarra es feien tres preguntes a les persones participants, de resposta oberta, amb l'objectiu de recollir nous reptes per a Manresa:

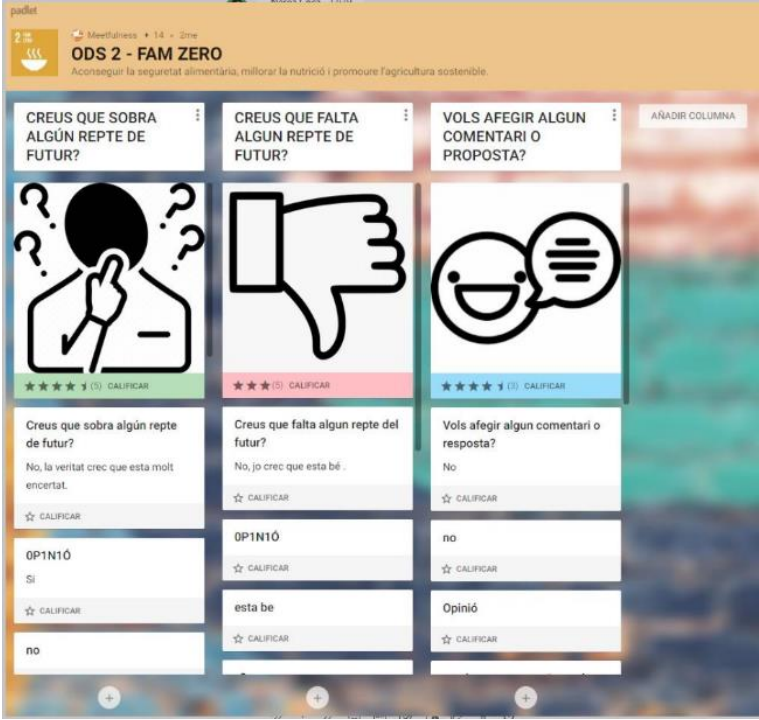
- Creus que **sobra** algun repte de futur?
- Creus que **falta** algun repte de futur?
- Vols afegir algun **comentari** o proposta?

S'han recollit un total de **4.276 aportacions** entre totes les persones participants.

Les més rellevants han estat incorporades en el document final de "El repte dels objectius de desenvolupament sostenible a Manresa", fent constar l'edat de la persona que la ha proposat.

Val a dir que hi ha hagut una tasca de secretaria tècnica associada intensa, ja que cada vegada que un centre educatiu volia fer servir el recurs, ha enviat un missatge electrònic per tal que des d'Anthesis Lavola es "netegés" o buidés la pissarra digital i, d'aquesta manera, l'alumnat pogués fer aportacions sense estar influenciats i influenciades per altres persones participants.

Al mateix temps, quan un centre educatiu feia ús del recurs, sí que es podien puntuar les propostes entre les diferents persones, ja que estava habilitada la funció de "vot a través d'una estrella".

The screenshot shows a Padlet board for 'ODS 2 - FAM ZERO' (Goal 2: Zero Hunger). It features three columns of questions with icons and star rating systems for responses.

CREUS QUE SOBRA ALGÚN REpte DE FUTUR?	CREUS QUE FALTA ALGÚN REpte DE FUTUR?	VOLS AFEGIR ALGÚN COMENTARI O PROPOSTA?
Icon: Person thinking with question marks	Icon: Downward pointing hand	Icon: Speech bubble with three lines
★★★★☆ (5) CALIFICAR	★★★★☆ (5) CALIFICAR	★★★★☆ (5) CALIFICAR
Creus que sobra algun repte de futur?	Creus que falta algun repte del futur?	Vols afegir algun comentari o resposta?
No, la veritat crec que esta molt encertat.	No, jo crec que esta bé.	No
☆ CALIFICAR	☆ CALIFICAR	☆ CALIFICAR
OPINIÓ	OPINIÓ	no
Si	☆ CALIFICAR	☆ CALIFICAR
☆ CALIFICAR	esta be	Opinió
no	☆ CALIFICAR	☆ CALIFICAR

4. RELACIÓ AMB ELS CENTRES EDUCATIUS

Durant tot el procés s'ha mantingut un contacte molt estret amb els centres educatius de Manresa. En aquest apartat es descriu els principals moments de relació amb el personal docent.

4.1 PROVA PILOT

Durant el mes de **juny de 2020**, quan el recurs ja estava dissenyat i programat, es va portar a terme una prova pilot per tal de fer-li els ajustaments necessaris i obtenir un material fàcil, intuïtiu i funcional adaptat a les necessitats de l'alumnat.

Hi van participar **3 centres educatius**: Escola Bages, Escola Joviat i Institut Manresa Sis.

Van utilitzar el recurs de manera autoguiada, tal com estava previst, però se'ls va oferir una **sessió formativa via telemàtica** en que la coordinadora del projecte els va mostrar el recurs i els va explicar possibles maneres d'utilitzar-lo amb l'alumnat. El professorat va poder fer aquesta sessió en tres franges horàries diferents: el dijous 4 de juny a les 10h., a les 15h. o a les 17h.

4.2 DIFUSIÓ

El recurs ha estat disponible per a ser utilitzat per els centres educatius de Manresa durant el primer trimestre del curs 2020/2021. Per tal d'intentar comptar amb la màxima participació possible i recollir el màxim d'aportacions dels infants i joves de Manresa, s'ha fet una difusió específica amb cadascun dels centres educatius de la ciutat.

En primer lloc, s'ha fet una **campanya telefònica** per informar de la disponibilitat del recurs i de l'interès per part de l'Ajuntament de comptar amb la participació de tots els centres educatius del municipi. Des de la Secretaria tècnica s'ha trucat als 26 centres, amb l'objectiu d'explicar el recurs i obtenir un correu electrònic de la persona de referència (a poder ser el coordinador/a de cicle o el tutor/a dels cursos als qui va adreçat el recurs: 5è i 6è de primària, i 1r i 2n d'ESO).

A continuació, s'ha fet un **enviament per correu electrònic** a les adreces particulars obtingudes a rel de les trucades telefòniques. L'objectiu ha estat informar del recurs i de les dues maneres de fer-lo servir. Aquí es pot veure el missatge enviat.

Bon dia,

Us hem trucat per informar-vos del **taller escolar** que ha creat per vosaltres l'Ajuntament de Manresa. L'objectiu és **recollir el màxim d'aportacions** possibles per l'estratègia municipal per a l'Agenda 2030. Es tracta d'un taller digital d'una hora aproximada de durada, adreçat a alumnat de cicle superior de primària i primer cicle d'ESO.

En primer lloc hi ha un vídeo que explica què són els Objectius de Desenvolupament Sostenible, després hi ha un Quiz sobre la situació dels ODS a Manresa. Per acabar, hi ha un espai per cadascun dels 17 ODS, en que l'alumnat pot veure un vídeo curt d'entre 1 i 2 minuts sobre aquell ODS en concret a Manresa i després ha de prioritzar les línies d'actuació segons la seva opinió i fer propostes de millora. És una eina molt fàcil, ràpida i intuïtiva.

És molt important que pugueu fer-lo amb els vostres alumnes, per tal de recollir les seves opinions des de l'Ajuntament!

Teniu 2 opcions:

1. Fer el recurs de manera autoguiada. Si ens indiqueu que voleu aquesta opció, us farem arribar el link.
2. Assistir a una formació en línia de 30 minuts per conèixer com és i com funciona el recurs.
  - a. Opció 1. Aquest dimecres 18/11, de 13 a 13.30 h.
  - b. Opció 2. Aquest dijous 19/11, de 18 a 18.30 h.

Us demanem que ens respongueu AVUI aquest correu dient-nos quina opció preferiu: 1 (autoguiat) / 2A (en línia dimecres mati) / 2B (en línia dijous 19).

Moltes gràcies per endavant.
Resto a la vostra disposició per qualsevol necessitat.

Atentament,
Sandra

4.3 FORMACIÓ

Tal com es descriu en l'apartat anterior, s'ha ofert una **formació de 30 minuts per via telemàtica** per tal que el professorat dels centres educatius de Manresa conegués el recurs de primera mà i pogués resoldre possibles dubtes sobre com utilitzar-lo i com dinamitzar-lo amb l'alumnat.

S'han portat a terme dues sessions d'aquesta formació, per tal de poder adaptar-se al màxim possible als horaris del professorat: dimecres 18 de novembre de 2020 a les 13 h. i dijous 19 de novembre de 2020, a les 18 h.

Val a dir que s'han enviat fins a 3 correus electrònics animant a participar als centres educatius però, tot i això, en 10 casos no s'ha rebut cap resposta.

La taula següent mostra el nombre de centres que han participat en cadascuna de les formacions:

MODEL FORMACIÓ	NOMBRE DE CENTRES
Dimecres 18 a les 13 h.	3 (Escola Bages, Institut Lluís de Peguera, FEDAC Manresa)
Dijous 19 a les 18 h.	3 (Escola Serra i Hünter, Escola Sant Ignasi, Escola La Renaixença)
Enllaç autoguiat (no formació)	9 (Escola Joviat, Institut Guillem Catà, Vedruna Manresa, Institut Pius Font i Quer, Escola Muntanya del drac, Escola Puigberenguer, Institut Manresa Sis, Escola Les Basses, Institut Lacetania)
No volen participar	1 (Col·legi L'Ave Maria)
No responen (fins a 3 correus e-)	10
TOTAL	26

4.4 ACOMPANYAMENT

S'ha ofert un acompanyament constant i permanent per via telefònica i a través del correu electrònic amb tots els centres educatius.

S'han respost les possibles consultes relacionades amb el funcionament i la dinamització del recurs, i també s'han atès totes les peticions de "buidar" les pissarres col·laboratives abans de participar amb l'alumnat, per tal que aquest pogués fer totes les aportacions que considerés.

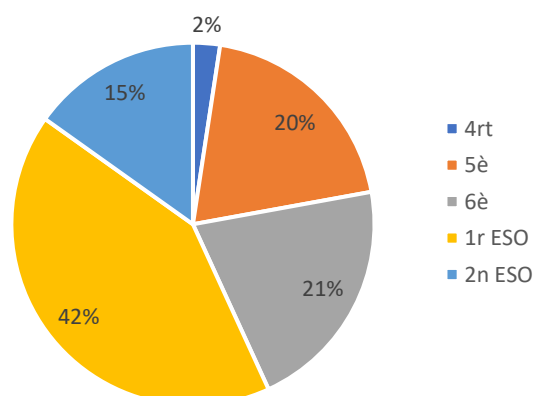
5. PARTICIPACIÓ

En total han participat en el recurs **1.703 alumnes d'entre quart de primària i segon d'ESO**. Tot i que el recurs està pensat per ser utilitzat a partir de cycle superior de primària, hi ha hagut una escola que ha sol·licitat fer-lo servir també amb l'alumnat de quart.

En la taula següent es pot veure la participació desglossada per cadascun dels centres educatius.

CENTRE EDUCATIU	QUART	CINQUÈ	SISÈ	PRIMER D'ESO	SEGON D'ESO	TOTAL
Escola Muntanya del Drac		18				18
Institut Lluís de Peguera				159	125	284
Institut Guillem Catà				21	18	39
Vedruna Manresa		52	50			102
FEDAC-Manresa				115	115	230
Escola Joviat		81	76	89		246
Escola Serra i Húnter	41	31	33			64
Escola Puigberenguer		56	55			111
Institut Manresa Sis				60		60
Escola Les Bases		23				23
Escola Bages		75	75			150
Escola La Renaixença			52			52
Escola Sant Ignasi			17			17
Institut Pius Font i Quer				148		148
Institut Lacetània				118		118
TOTAL	41	336	358	710	258	1.703

La gràfica de la dreta mostra la participació segons nivell educatiu. Com es pot observar, la majoria de persones participats corresponen al nivell educatiu de 1r d'ESO (42%), seguit de l'alumnat de 6è de Primària (21%) i de 5è de Primària (20%). L'alumnat que menys ha participat ha estat el de 2n d'ESO, amb només un 15% del total.

6. APORTACIONS OBTINGUDES

En aquest apartat es fa un anàlisi i recull de les aportacions rebudes per cada ODS, a partir de la participació de l'alumnat d'entre 10 i 14 anys de diferents centres educatius de Manresa.

Abans d'entrar en detall, es mostres les aportacions totals que s'han recollit a partir de les opinions de l'alumnat dels centres educatius de Manresa que hi ha participat.

En total han participat 15 centres educatius, que han realitzat 1.688 exercicis de prioritització de reptes de futur i han aportat 4.276 opinions sobre el Document per al debat ciutadà a través de la dinàmica amb la pissarra col·laborativa. En total hi ha hagut 4.276 interaccions en el procés participatiu.

Tot i que no són els Objectius en que han participat més centres educatius, l'ODS que ha rebut més aportacions és el 5 (Igualtat de gènere), seguit de l'1 (Fi de la pobresa) i del 2 (Fam zero).

ODS	Centres participants	Priorització de reptes (formularis)	Propostes i aportacions (pissarra col·laborativa)	TOTAL INTERACCIONS
1	11	189	349	538
2	8	128	215	343
3	8	105	152	257
4	7	117	181	298
5	9	260	380	640
6	7	76	105	181
7	9	88	100	188
8	9	69	84	153
9	10	66	77	143
10	8	99	166	265
11	7	69	136	205
12	7	49	77	126
13	8	92	122	214
14	10	115	160	275
15	7	73	135	208
16	5	52	98	150
17	6	41	51	92
TOTAL	11	1.688	2.588	4.276

Per altra banda, la següent taula mostra la participació específica relacionada amb la dinàmica de prioritització dels reptes de futur. Es pot observar quin nivell educatiu ha estat el que ha participat en major grau, així com l'ODS que ha estat analitzat i valorat més vegades.

ODS	Respostes als formularis	Centres participants	Percentatge de participants, per curs				% DE RESPOSTES
			5è	6è	1er ESO	2n ESO	
1	189	11	16%	19%	41%	24%	11.2
2	128	8	23%	25%	23%	29%	7.6
3	105	8	22%	29%	16%	33%	6.2
4	117	7	25%	24%	16%	35%	6.9
5	260	9	12%	15%	44%	29%	15.4
6	76	7	24%	28%	16%	38%	4.5
7	88	9	24%	21%	23%	32%	5.2
8	69	9	28%	26%	13%	33%	4.1
9	66	10	36%	23%	14%	27%	3.9
10	99	8	25%	21%	28%	26%	5.9
11	69	7	35%	25%	16%	24%	4.1
12	49	7	35%	35%	9%	21%	2.9
13	92	8	22%	18%	37%	23%	5.5
14	115	10	16%	16%	39%	29%	6.8
15	73	7	27%	19%	30%	24%	4.3
16	52	5	30%	13%	22%	35%	3.1
17	41	6	34%	17%	20%	29%	2.4
TOTAL		1.688					

Com es pot observar, els ODS que han obtingut major percentatge de respostes han estat el 5 i el 1 (marcats en marró fort a la darrera columna), seguits del 2, 3, 4, 7, 10, 13 i 14 que, en tot els casos, acumulen més del 5% de respostes.

A nivell de prioritització per nivells educatius, els resultats coincideixen amb la gràfica de la pàgina 15, ja que la majoria de prioritzacions estan realitzades per alumnat de 1r d'ESO (verd fort). En aquest sentit sorprèn que la prioritització dels reptes de l'ODS 12 (producció i consum responsables), només representa el 9% del total.

A continuació, es descriu com queda la prioritització dels reptes de futur segons l'opinió de l'alumnat, i es destaquen les principals aportacions i opinions en relació amb el Document per al debat ciutadà.

6.1 ODS 01: FI DE LA POBRESA

- Han participat **11 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **189 exercicis de prioritització** dels reptes de futur d'aquest ODS
- S'han recollit **349 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Ha estat un dels ODS on les respostes han tingut més consens, ja que hi ha poca variació en l'ordre de les respostes. De manera general, es prioritza en primer lloc que les famílies i/o persones de la ciutat, tinguin accés tant a llar, aigua, llum i gas, o menjar i roba, com a poder pagar-los (prioritzant ajudes per a això envers altres polítiques empresarials o de projectes amb caire internacional).

També hi hagut una important part de persones (prop d'un 12%) que han col·locat com a top 3 dins dels reptes escollits, que 'tothom es senti inclòs' i acollit a Manresa malgrat no hagi sortit com a una opció menys prioritària. Això s'ha donat perquè tot i ser la 3a resposta més col·locada en 1er lloc, no ha estat després escollida per molta gent com a següents opcions i en canvi, un 25% sí que l'han situada com a la última i menys prioritària.

Aquest ODS és en el que més escoles diferents han participat. Prop més d'un 40% de les persones que han respost, han situat el repte 1 com el més important dins de la ciutat i només un 5% l'han deixat com a última opció.

De manera molt similar, el segon repte es considera també prioritari, ja que més d'un 50% de persones l'han col·locat dins de les seves 3 principals tries.

Els reptes, han estat ordenats per la ciutadania segons la seva importància de la manera següent:

1. Que a Manresa no hi hagi cap persona sense llar i que tothom pugui tenir aigua, llum i gas a casa.
2. Lluitar contra la pobresa energètica, és a dir, contra la dificultat que tinguin les famílies per pagar la llum, la calefacció, l'aigua calenta, etc.
3. Donar més ajudes per menjar, roba, poder anar a l'escola, etc.
4. Que les empreses contractin persones amb problemes econòmics i/o socials.
5. Que tothom es senti inclòs a Manresa: persones grans i joves, dones, persones immigrades, persones amb problemes de salut mental i persones amb algun tipus de discapacitat.
6. Donar més ajuts per als projectes que intenten acabar amb la pobresa al món.

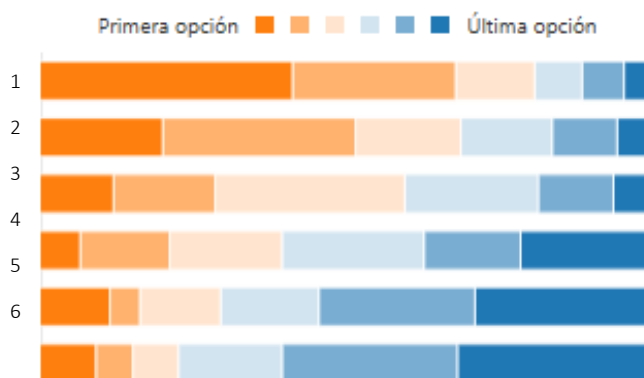

Fig 1: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Fi de la pobresa'.

A nivell d'aportacions extres i comentaris, les persones participants han afegit que aquest ODS el consideren essencial i *'el més important de tots, ja que si no hi hagués pobresa, tots els altres ODS com fam zero, salut i benestar, educació de qualitat, treball digne i creixement econòmic, reducció de les desigualtats i ciutats i comunitats sostenibles, serien molt més fàcils de complir correctament'*.

Gran part dels infants consideren que cal:

- Ajudar a les persones amb situació de pobresa dins de Manresa
- Afavorir les seves condicions de vida, assegurar les bàsiques 'com que tinguin una casa on viure, diners i menjar
- Millorar el tracte cap a aquestes persones
- Aconseguir que empreses donin feina a aquesta gent que ho necessita per a que esdevinguin autònomes i no dependents d'ajuts
- 'Escoltar la gent pobre' per saber les seves necessitats.

Com a afegits dins d'aquest ODS es proposen alguns com:

- Crear centres per a que puguin viure les persones sense llar.
- Assegurar llocs de feina per tothom.
- Contemplar els animals abandonats al carrer també, ja que també són importants.
- Acompanyar la realitat de la pobresa: 'escoltar-los i entendre'ls', sense jutjar, buscar ajudes i estabilitat per aquestes persones, invertir més diners públics en aquestes ajudes o que puguin habitar els espais no ocupats de Manresa a costos molt baixos.
- Fer comprendre la situació dels Menors No Acompanyats a la població, i assegurar que tinguin opcions i les mateixes oportunitats que la resta.

Com comenta una de les persones participants, en quant a la pregunta de si en sobra cap, la tònica general és que tots són importants, que no en sobra cap, i que de fet *'quants més millor, tot i que suposi més feina complir-los'*.

6.2 ODS 02: FAM ZERO

- Han participat **8 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **128 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **215 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

El primer repte, ha sortit escollir per un 45% com a la primera prioritat, seguit d'un 25% que l'ha situat com a segona. El segon, també ha tingut gran importància per a tothom ja que el 50% de persones enquestades, també el situen entre els seus primer o segon.

Sembla que la importància donada als dos primers reptes sorgeix de la visió de que tothom tingui accés a un recurs bàsic i essencial com són els aliments. Els dos reptes relacionats amb dotar de recursos la ciutat o les associacions que es dediquin a permetre l'abast d'aliments a tothom, han estat de lluny els més escollits com a primera o segona opció (repte 1 i 2).

La resta de reptes no compta amb gaire consens, ja que hi ha molta variació en el seu ordre i votacions. El repte de llençar menys menjar a Manresa, per exemple, compta amb la 3era posició en quant a votacions que el col·loquen com al primer repte, i alhora com al que quasi té el major nombre de votacions que el situen en l'última posició.

En aquest objectiu els reptes, han estat ordenats segons la importància donada per la ciutadania de la manera següent:

1. Fer un menjador gratuït a Manresa per a la gent que no té casa o no pot pagar els aliments.
2. Ajudar als projectes que fan recollida i donen aliments per a persones que no en poden comprar.
3. Millorar la nutrició i la qualitat del menjar de la població, sobretot dels adolescents, dones embarassades i persones grans.
4. Llençar menys menjar a Manresa, tant a casa, com als menjadors col·lectius, als supermercats i a les grans superfícies.
5. Promoure estils de vida saludable i menjar sa, sobretot entre la gent que té menys diners.
6. Que les botigues de menjar es estiguin netes i que els aliments estiguin en bon estat.
7. Fer que els menjadors col·lectius (escoles, residències, hospitals) facin servir més productes de temporada, ecològics i de prop de Manresa.

Com a dada remarcable, **un 70% de participants, han situat com a primera o segona opció el repte 1: 'Fer un menjador gratuït per a la gent que no té casa o no pot pagar els aliments'.**

Les principals aportacions en la fase del debat han estat:

- Que es promoguin més 'campanyes de no malbaratament alimentari'
- Que es consumeixin més productes 'de proximitat', de 'km zero', 'locals'
- Posar més bancs d'aliments
- Que hi hagi 'almenys 2 menjadors socials'

La preocupació del **malbaratament d'aliments** és habitual en les respostes, que totes segueixen aquesta línia. També es comenta que els aliments que es comprin és important 'que siguin de **temporada** i no estiguin en mal estat' així com fomentar que siguin **saludables** o procurar 'que les botigues estiguin **netes**' i en bones condicions de salubritat.

6.3 ODS 03: SALUT I BENESTAR

- Han participat **8 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **105 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **152 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Aquest ODS també ha tingut un procés de priorització bastant comú per a tothom. En aquests resultats, podem veure com se li ha donat importància principalment al col·lectiu de persones grans. L'opció 1 i l'opció 3, han estat les dues més valorades per tothom com a primeres opcions.

El repte de 'Promoure el benestar i la vida saludable entre les persones joves' també surt contemplada com a opció prioritària, situant-la més d'una 80% de persones entre els seus 5 primers reptes.

L'opció 10, sobre que els mitjans de transport de Manresa puguin conviure, ha estat l'única que de manera unànime (amb un 50%) ha estat situada la última prioritat de les que hi havia.

Únicament un 2% de persones enquestades, han col·locat el repte 2 a partir de la 6ena opció. Això ens pot indicar que els infants creuen que els joves han de ser un col·lectiu del qual l'Ajuntament es preocupi per la seva salut i estil de vida, no quedant-se en última prioritat.

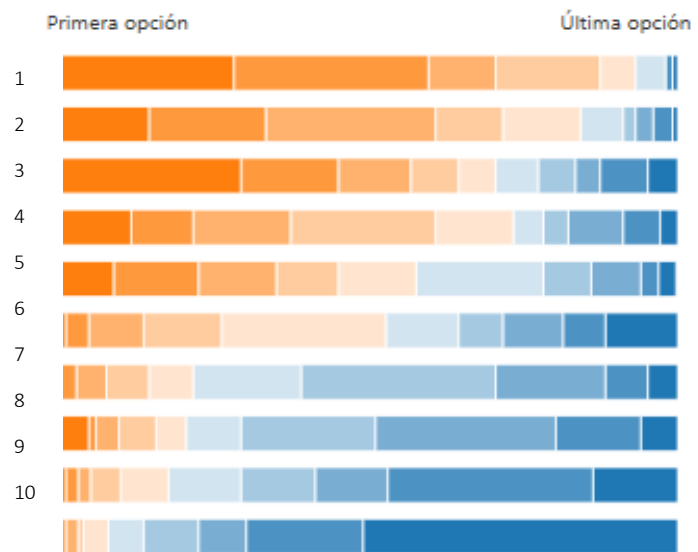

Fig 2: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Salut i benestar'.

El resultat del procés de priorització ha estat el següent:

1. Donar ajudes i serveis a les persones grans que no poden viure soles.
2. Promoure el benestar i la vida saludable entre les persones joves.
3. Fer activitats que interessin a la gent gran de Manresa per a que tinguin salut i benestar.
4. Apostar per una educació sexual entre tabús.
5. Millorar la qualitat de l'aire i de l'aigua i ampliar les zones verdes de la ciutat.
6. Que els dentistes siguin com els altres metges i no s'hagin de pagar a part.
7. Promoure l'ús dels transport públic i els desplaçaments en bicicleta i a peu.
8. Fer més quilòmetres de carrils bici i més aparcaments de bicicletes a la ciutat.
9. Fomentar l'ús de vehicles elèctrics.
10. Que els diferents mitjans de transport de Manresa puguin conviure bé.

En la fase de Debat, hi ha hagut persones participants que confirmen la importància de la salut i el benestar. Comenten com és d'important mantenir una vida saludable a través de fer esport, menjar sa, moure's per desplaçar-se a peu o en bicicleta i cuidar-se en tots els aspectes. Una persona proposa *'que ofereixin activitats esportives gratuïtes als joves per a que es puguin mantenir saludables'*.

També es diu que *'caldría prioritzar a les persones pobres que no puguin mantenir una dieta saludable'*.

Els altres temes que destaquen, són la importància de una bona educació sexual, una atenció psicològica per a qui ho necessiti i que l'accés a la salut pública sigui un dret per tothom i més eficient per a quan sigui necessari.

El que algunes de les persones participants han dit que **traurien dels reptes**, és comprar més vehicles elèctrics ja que tot i que valoren que contaminen menys, creuen que no tothom se'ls pot permetre.

6.4 ODS 04: EDUCACIÓ DE QUALITAT

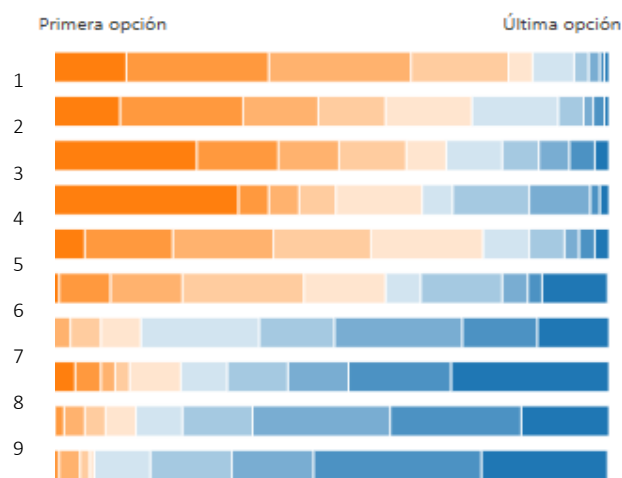
- Han participat **7 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **117 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **181 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

En aquest ODS hi ha menys consens que en d'altres, fet que ens mostra la forma del gràfic (Fig3) sent menys diagonal el creixement.

És prioritari segons les persones enquestades, afavorir l'educació per a persones amb situacions econòmiques menys favorables així com permetre el seu accés o la seva llibertat per escollir què estudiar. Valoren ajudar a les famílies de manera econòmica per poder tenir accés a les escoles bressol o incentivar el reforç en més espais. L'alumnat prioritzar que l'escola pugui ser un espai sense desigualtats, on tothom sigui i se senti inclòs, encara que hi hagi diferents situacions econòmiques o d'origen.

Que tothom pugui accedir a l'educació, tot i quedar la quarta, ha estat escollida per un 33,6% com a la primera opció, com es pot veure en el gràfic. Això mostra que se li ha donat importància com valor general, tot i que després s'han ordenat reptes més concrets i específics, que són més possibles de dur a terme.

Les que es queden com a últimes prioritats en quant a educació, són la formació permanent o que es pugui tenir accés a les activitats d'educació en el lleure, gairebé no escollides per ningú com a opcions prioritàries.

Fig 3: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Educació de qualitat'.

L'ordre dels reptes de futur ha quedat de la següent manera:

1. Que no hi hagi desigualtats a l'escola per raons econòmiques, d'origen, de discapacitats o de qualsevol altre tipus.
2. Fer més reforç per a l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge.
3. Que tots els infants puguin anar a les escoles bressol perquè els preus siguin assequibles i perquè hi hagi més beques i ajuts.
4. Que tothom pugui accedir a l'educació.
5. Que les persones amb menys recursos també puguin estudiar el que vulguin.
6. Que l'alumnat no vagi a unes escoles o altres segons el nivell econòmic de la seva família o el seu origen social.
7. Que en l'orientació acadèmica es trenqui una mica amb la idea que ha d'haver-hi molta relació entre formació i feina.
8. Que l'educació sigui transformadora i fomenti la pau, la solidaritat, l'esperit crític i la participació activa.
9. Que la gent gran es pugui seguir formant.
10. Que els infants i joves puguin accedir a les activitats d'educació en el lleure: esports, casals...

En el moment del debat, tothom està molt d'acord amb els reptes que s'han posat i la importància que té l'educació dins de la societat.

Es **troba a faltar** alguna referència a 'el bullying a les escoles', comenta un infant. També es diu que els vídeos de les activitats haurien de 'tenir una veu pels nens i nenes que tenen dificultats d'aprenentatge en la lectura i deficiència visual com ara una ceguera'.

Per una altra banda, també es repeteix habitualment la idea de **que l'educació i la seva qualitat no vagi separada de les possibilitats econòmiques de les famílies**. Es proposa:

- 'Baixar els preus de les matrícules i donar més beques'.
- 'Reforçar la idea de que 'els alumnes que tenen menys diners puguin anar igualment a l'escola que vulguin'.
- 'Que tothom tingui dret a accedir'
- 'Que no cal diferenciar el nivell econòmic de ningú, tothom té dret a accedir a l'educació amb diners o sense'.

Un altre tema que surt, és **donar importància a la base que s'adquireix del 3 als 6 anys**, una persona comenta que caldria inclús 'ser obligatòria', així com els continguts que es fan dins de l'escola.

Un infant recorda que '*cal aprendre dels errors comesos a la història*' per no repetir-los, així que caldria que es parlessin de les guerres mundials i un altre, demana que no només s'aprenquin les assignatures principals d'ara sinó que '*també ens ensenyin coses pel futur: com pagar impostos...*', tasques que són essencials per a la ciutadania i que sovint s'ensenyen poc o gens.

6.5 ODS 05: IGUALTAT DE GÈNERE

- Han participat **9 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **260 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **380 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Aquest ODS és en el que hi ha hagut major nombre de persones que han fet tant la priorització de reptes com les aportacions en el debat. S'han obtingut 260 respostes en el formulari de priorització, 71 més que en l'objectiu que el segueix en segon lloc pel que fa a la participació en la priorització d'objectius.

D'aquest fet es pot extreure que la igualtat de gènere és un tema que preocupa fortament a les següents generacions i del que la població està cada cop més sensibilitzada, alhora que conscienciada de les diferències dins de la nostra societat per gènere. Quasi el 45% de les persones participants, pertanyen al curs de 1er d'ESO.

En aquest ODS, els reptes han quedat ordenats de la següent manera:

1. Que els homes i les dones puguin accedir per igual a la feina.
2. Que els homes i les dones participin igual a les tasques domèstiques i de cura.
3. Millorar els serveis per a les dones maltractades i acabar amb la violència de gènere a la ciutat.
4. Que les dones també puguin accedir als càrrecs de més responsabilitat a la feina
5. Millorar les zones de la ciutat que generen sensació d'inseguretat, i fer la ciutat més amable per a tots els gèneres.
6. Procurar la igualtat de gènere en tots els col·lectius de la ciutat.
7. Que l'escola reconegui la igualtat de gènere i treballi en la sensibilització de la violència masclista.
8. Que els permisos de paternitat i de maternitat siguin iguals, i que al gent els faci servir.
9. Que els horaris de feina siguin més flexibles per fer-los compatibles amb els horaris escolars.
10. Dedicar més carrers i places a dones.

El tema del reconeixement públic - posant noms de dones a carrers i places - o l'afavoriment dins del món laboral regulant jornades per la conciliació familiar o els permisos de paternitat i maternitat, no són les principals preocupacions dels infants. El resultat és que decideixen prioritzar que dins del **món laboral**, ambdós puguin tenir les mateixes oportunitats per accedir - opció escollida la primera o la segona per prop d'un 50% - o que se'ls ofereixin les mateixes oportunitats per accedir als càrrecs de responsabilitat.

Prioritzen també, que hi hagi una **repartició equilibrada en les tasques domèstiques i de cura**, una necessitat que es troba estretament relacionada amb l'accés a la feina o les posicions de responsabilitat que es comenten en el repte 4. A banda, caldria destacar el repte 3, que es preocupa per **millorar els serveis a les dones maltractades**, repte que ha assolit el major nombre de votacions com a primera posició.

Hi ha una visió generalitzada de com d'important és que aquest ODS estigui dins de l'**Agenda 2030** i com és d'interessant que es treballin aquests temes dins de les escoles. Els infants **veuen amb esperança que s'assoleixi aquesta igualtat**, a base de treball des d'edats molt temperanes i de que sigui un tema que se'n parli a l'escola, i instituts, o a través de fer jornades durant la setmana del Dia de la Dona, per a reflexionar envers el feminisme i el col·lectiu LGTBIQA+. *'Caldria fer més xerrades sobre aquests temes a instituts i escoles, i també a espais públics com biblioteques'* comenta un participant.

Es valora tractar més sovint aquests temes, però que també s'obrin a la resta de la societat i generacions, per també fer reflexionar i canviar idees errònies preconcebudes sobre el gènere i el feminisme.

Es comenta com d'important és que **s'extremi les mesures dins de les lleis de violència masclista** i endurir les repercussions d'aquestes agressions. En aquest sentit, s'apunta que :

- *Hauria d'haver més seguretat pel carrer.*
- *'Les dones haurien de sentir-se segures anant per Manresa'*
- *Hauria d'haver un treball policial més intens o un grup de policies que es dediqui només a això.*

La idea **d'allargar penes de presó** surt de manera repetida, així com treballar a favor **d'aturar les violacions**, una paraula que surt de manera insistent dins de la pissarra col·laborativa. Alguns comentaris extrets són els següents:

- *S'hauria de tancar més temps els violadors a la presó ja que per delictes menors els presos passen menys temps que aquests.*
- *Els violadors haurien d'estar més temps a la presó, perquè estan poc temps i després ja surten. I tots sabem que ho tornaran a fer.*

Hi ha un altre tema que també preocupa, que és el **cost dels productes d'higiene femenina**:

- *Que els productes d'homes i dones valguin el mateix*
- *Baixar els preus dels productes de menstruació*
- *'Creiem que haurien de ser gratis compreses, tampons... Les dones no trien si tenir la menstruació o no, són molt cares i és un cost que els homes no paguen'*

Per contra, hi ha un tema que es veu menys essencial, que és el repte de posar **noms de dona als carrers i places**. En l'espai per al debat, es corrobora per escrit perquè aquest repte ha quedat en la darrera posició, amb expressions de com no se li veu la importància.

Per acabar, de manera generalitzada, **es consideren correctes els reptes**. Una part de participants consideren que en falten molts, que sobre aquest tema mai és suficient o que *'es podrien fer molts més'* tot i que d'altra banda, també es fa notar com caldria que es complissin tots i seguir fent feina sobre la igualtat de gènere en la ciutat, ja que cal prioritzar fer-los *'amb calma, poc a poc i bona lletra'* o que quan *'anem fent aquests, altres es poden afegir!'*.

6.6 ODS 06: AIGUA NETA I SANEJAMENT

- Han participat **7 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **76 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **105 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

En quant a l'aigua i el seu sanejament, després de prioritzar que tothom en tingui accés, inclús tenint accés de manera gratuïta les persones que no poden pagar l'aigua, són comunes les respostes que tenen en compte la cura del canal de la Sèquia o el riu - evitant vessaments d'aigües residuals-, pel regadiu o la construcció d'estructures que reaprofitin l'aigua de la pluja.

La priorització dels 8 reptes ha quedat de la següent manera:

1. Que tothom tingui accés a l'aigua potable a un preu assequible, i que sigui gratuïta pels qui no poden pagar-la.
2. Que no es malbarati l'aigua del canal de la Sèquia i fer més accions que millorin el regadiu a Manresa.
3. Construir dipòsits en els principals equipaments de la ciutat per poder recollir l'aigua de la pluja amb la finalitat de ser reutilitzada per regar parcs i jardins.
4. Que mai no s'aboquin aigües residuals (brutes) directament al riu.
5. Que no hi hagi dipòsits d'aigua a les cases com a mecanisme de distribució, i que l'aigua surti amb suficient pressió.
6. Fer sensibilització ciutadana i educació ambiental sobre el bon ús de l'aigua.
7. Que no hi hagi males olors a conseqüència del sanejament de l'aigua.
8. Que cada dia o cada setmana es publiquin les dades de la qualitat de l'aigua que arriba a les cases.

Algunes dades interessants que s'extreuen dels resultats:

- Sobre el repte 1, gairebé un 50% de les persones enquestades l'han situat com el més prioritari. Que tothom tingui accés a l'aigua i al seu cost, és una preocupació consensuada i comuna.
- D'altra banda, sobre el vuitè repte de rebre informació sobre les dades de la qualitat de l'aigua, val la pena dir que ha estat situada en una posició mitja com a primera opció (és la 4ª primera prioritat) però alhora també ha resultat la resposta majoritària col·locada en última posició i per això ha quedat desvaloritzada.

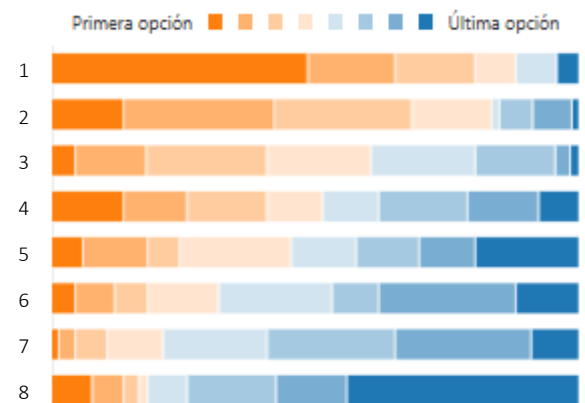

Fig 4: Gràfic de reptes prioritari de l'ODS 'Aigua i sanejament'.

Les idees sorgides en el debat són comunes, i es basen en:

- Que l'aigua potable sigui gratuïta per tothom o considera un servei bàsic per a la vida.
- Que es valori i no es malbarati ja que *'hi ha molta gent al món que no en té o la té bruta'*
- Que *'no es tiri aigua bruta al riu'*

6.7 ODS 07: ENERGIA NETA I ASSEQUIBLE

- Han participat **9 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **88 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **100 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Les dades extretes de l'ODS sobre Energia neta i sostenible donen importància a reptes com que tothom tingui accés a l'energia necessària, a reduir la quantitat de cotxes circulant per la ciutat, fer ús de les energies renovables o a posar l'accent a la rehabilitació de pisos vells per a que millorin la seva eficiència tèrmica i consum. Totes tres, opcions molt diverses i que no s'ajusten a un tema en concret dins de l'energia, però que interessen a la ciutadania de manera transversal.

L'ordre de priorització és:

1. Que no hi hagi pobresa energètica i que tothom pugui tenir accés al mínim d'energia que necessiti per les activitats bàsiques.
2. Que hi hagi menys vehicles circulant i emetent CO2.
3. Rehabilitat els pisos vells millorant l'aïllament tèrmic (reduir la diferència de temperatura amb l'exterior) i el consum d'energia.
4. Que els edificis i l'ús de l'espai siguin més eficients, per reduir el consum d'energia.
5. Que hi hagi més carrils bici a la ciutat i que estiguin més ben connectats, senyalitzats i regulats.
6. Que s'utilitzin més les energies renovables (com plaques i calderes solars), especialment per als edificis públics.
7. Que la gent es desplaci més a peu i en bicicleta i conegui el beneficis per a la salut i pel medi ambient que això suposa.
8. Que hi hagi més zones amb poc trànsit i de circulació limitades a 30 km/h.
9. Promoure l'economia circular en l'àmbit energètic (anar cap a una nova forma de producció i consum més eficient de l'energia).
10. Que l'enllumenat públic (fanals, etc.) sigui més eficient i que no hi hagi tanta contaminació lumínica (molèsties per la llum que fan).

Es destaquen les següents observacions extreïdes de la prioritització:

- El repte 2, per molt que hagi estat votat en primera opció només per un 10% de les persones enquestades, ha quedat situat en segon lloc per haver estat votat en posicions intermèdies per molts infants i joves.
- En el repte 6 ha ocorregut el contrari: ha estat la prioritat més votada en tercer lloc (per més d'un 10% de participants) però ha quedat redimida a la sisena posició per haver estat també votada en últimes posicions.
- Del 10, ningú ha col·locat aquest repte ni en primera, segona o tercera posició. La contaminació lumínica no sembla una condició que pertorbi especialment.
- El segon repte més votant en primer lloc, realment ha estat 'que s'utilitzin més energies renovables'.

Sobre els comentaris fets a la part del debat, es veu com a '*un gran canvi per Manresa*' si s'acomplissin els reptes plantejats sobre energia neta i assequible.

Es contempla la possibilitat de '*castigar les persones que contaminen molt*' ja sigui a través d'una multa o igual amb limitacions de consum, com per exemple fent 'que els cotxes que circulin tinguin un màxim de producció de CO2' o 'promovent que hi hagi més d'elèctrics a través d'ajudes i subvencions'.

De les respostes, també hi ha moltes a favor de **fer ús i promoure les energies renovables**:

- Que hi hagi 'més plaques solars per estalviar energia'
- Que dins d'edificis públics (com escoles o els jutjats) es faci un millor ús de l'electricitat tancant les llums quan no s'utilitzin ja que algunes '*per les nits segueixen amb llum*'.
- Que les noves construccions, ja siguin pisos o públiques, incloguin directament plaques solars o altres tipus d'energia verda.

Un altre tema que ha preocupat, és la **pobresa energètica**. Han sorgit comentaris com els següents:

- '*Pensem que al món hi ha molta i que s'hauria de solucionar*'
- '*No se li dona gaire importància a la pobresa energètica ja que com he vist a les reunions de la PAHC BAGES, hi ha molts casos de gent que no té llum a casa i encara que ho comentem amb l'Ajuntament o Serveis Socials, no veiem que es faci el suficient per solucionar-ho.*'

6.8 ODS 08: TREBALL DIGNE I CREIXEMENT ECONÒMIC

- Han participat **9 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **69 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **84 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Hi hagut un gran consens en que l'accés a tenir feina i que no sigui precari, és un repte prioritari dins de la ciutat. Preocupen la situació de les persones més vulnerables en l'àmbit de feina, i es prioritza incentivar la continuació en els estudis de persones joves, o que un cop els abandonin, puguin ser integrades dins del món laboral. Acompanyat de la preocupació de l'ocupabilitat de la població manresana, es demana ajudar a les persones aturades de llarga durada, tot i que sigui una opció que queda en sisena posició, ja que hi hagut gran part d'enquestats/des que la situen com a la seva primera opció, amb quantitats de votacions molt similars al segon, tercer i quart repte.

Per contra, augmentar les iniciatives de turisme sostenible, no és una prioritat per gran part de les persones participants, que la situen en darreres posicions de manera general.

Cal afegir, que la variació de les respostes respecte la seva situació inicial en el formulari, ha estat molt reduïda.

La priorització dels 7 reptes sobre Treball digne i creixement econòmic ha quedat així:

1. Que tothom pugui tenir una feina i que hi hagi menys precarietat i diferències entre el que guanya cadascú (sobretot amb joves, dones, població immigrada i persones amb discapacitat).
2. Que hi hagi menys persones que abandonen els estudis abans d'hora, i que hi hagi menys joves que ni estudien, ni treballen.
3. Que hi hagi un salari mínim de ciutat per a les persones que treballen a empreses de l'Ajuntament o que l'Ajuntament contracta.
4. Que les empreses del territori tinguin codis de responsabilitat social corporativa (que tractin les persones i el planeta de forma responsable).
5. Que hi hagi iniciatives d'economia social i solidària a Manresa (empreses que es preocupen més pel benestar de les persones que per guanya diners), i que des de l'ajuntament es contractin els seus serveis.
6. Que no hi hagi persones que estiguin molt de temps sense treballar (atur de llarga durada).
7. Que hi hagi més projectes i iniciatives de turisme sostenible, que respecti l'entorn.

Els comentaris en el debat són majoritàriament per manifestar l'acord amb els reptes de futur plantejats. La majoria els corroboren o ratifiquen, sense incloure oposició.

Alguns inclouen idees interessants com **'que tothom pugui treballar'** o que ho faci amb un *sou digne*, ja apart d'haver feines amb sous molt descompensats, haurien de permetre assolir les necessitats bàsiques.

La idea de que **'no per ser dona, tinguis un sou més baix'**, apareix de manera repetida.

6.9 ODS 09 : INDÚSTRIA, INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURA

- Han participat **10 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **66 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **77 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Els reptes que es consideren com a prioritaris són obrir les empreses de Manresa de manera internacional, a part de fer-les sostenibles, i que Internet esdevingui un servei bàsic i obert per a tothom.

També es prioritza enfront la creació de FabLabs - última opció per a la majoria i no votada la primera ni la segona per ningú -, millorar la connexió de tren entre Manresa i les capitals o per gairebé un 10% de persones d'acord, que hi hagi més indústria 4.0 dins de la ciutat. Es llegeix que hi ha una forta demanda o opinió envers **obrir les empreses manresanes, fer-les pioneres i sostenibles o situar-les en un mercat internacional.**

S'havien d'ordenar segons prioritat 8 reptes, els quals han quedat de la següent manera:

1. Que les indústries de Manresa siguin sostenibles i s'internacionalitzin.
2. Que hi hagi un servei d'accés bàsic a internet gratuït per a tothom, i ampliar les zones Wifi gratuïtes a places públiques i altres zones d'afluència, com la zona universitària.
3. Que la connexió per tren entre Manresa i Barcelona i Lleida sigui eficient.
5. Que hi hagi un desplegament de les instal·lacions de telefonia mòbil, tenint en compte els criteris d'eficiència i la salut de les persones.
6. Que hi hagi un desplegament de fibra òptica, per a que tothom pugui tenir accés ràpid a Internet.
7. Que hi hagi més 'indústria 4.0', per adaptar-se més a les necessitats de les empreses i les persones, i que les empreses facin un ús intensiu de les telecomunicacions i tecnologies punteres.
8. Que hi hagi més FabLabs: espais per crear i produir objectes a nivell personal mitjançant tecnologia: impressores 3D, talladora làser, etc.

Els principals comentaris obtinguts en la fase de debat obert han estat:

- 'No fer tantes fàbriques o que es facin fora de la ciutat perquè destrueixen l'ecosistema'
- 'Que les fàbriques no treguin tant fum contaminant' o 'no contaminin tant'.

Altres comentaris independents fan referència al fet que:

- Els trens de Manresa haurien de ser més segurs.
- La tecnologia hauria de ser accessible a totes les edats ('que qualsevol nen de més de 3 anys pugui aprendre a utilitzar-la')
- Aquest ODS seria més factible de complir si les persones es poguessin ajuntar i innovar, quelcom que era pel Covid no es pot fer.

6.10 ODS 10: REDUCCIÓ DE LES DESIGUALTATS

- Han participat **8 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **99 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **166 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Els reptes que les enquestades han decidit eren els més importants en quant a reduir les desigualtats han quedat molt consensuats per les votacions, ho denota la forma del gràfic, ordenada i aproximada a la diagonal.

Es classifiquen en primeres situacions les idees envers ajudar a la població immigrada de Manresa. En primer lloc, evitant la segregació d'aquestes o la dificultat a l'accés de les sortides/extraescolars per temes econòmics o incloent-les i afavorint que tinguin les mateixes oportunitats que la resta de població.

El reptes queden:

1. Evitar la segregació escolar a Manresa (que l'alumnat vagi a un centre o altre segons els diners de la família o el seu país d'origen).
2. Que les escoles tinguin més recursos per a que els infants amb menys diners puguin fer sortides i activitats extraescolars.
3. Eliminar les barreres arquitectòniques a la ciutat i en especial a les escoles (són obstacles que fan que les persones amb discapacitat no es puguin moure amb facilitat).
4. Que les persones immigrades estiguin incloses en la societat i tinguin les mateixes oportunitats que la resta.
5. Valorar la gent gran i assegurar que tinguin les seves necessitats cobertes i puguin fer activitats, adaptades a la seva edat.
6. Adaptar les residències i els centres de salut a les persones amb algun tipus de discapacitat.
7. Donar cada vegada més recursos als projectes de cooperació internacional (que actuen en altres països, generalment més pobres).

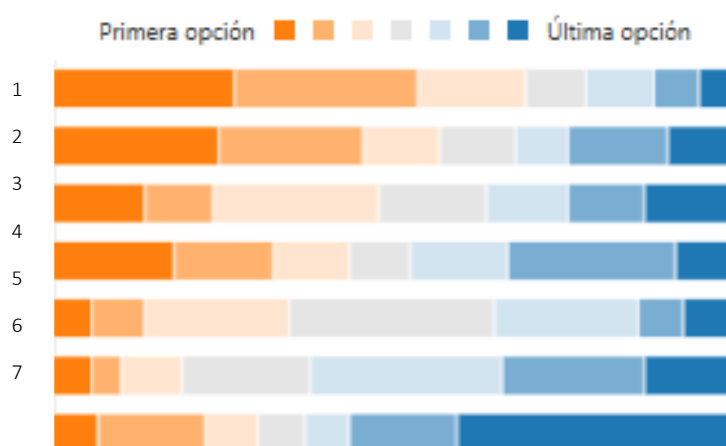

Fig 6: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Reducció de les desigualtats'.

Es pot destacar també el tercer repte, que per molt que no estaria el quart si només mirem les votacions de primeres opcions, es veu prioritzat de manera comunitària situant-lo en opcions de prioritat altes. És notable com se li ha donat importància a acabar de treure totes les barreres arquitectòniques dins de les escoles i la ciutat, així com que els infants estan sensibilitzats amb la diversitat funcional i de moviment.

Aquest objectiu és un altre en el qual hi hagut molt consens en la part dels comentaris respecte als reptes plantejats. Tots els reptes es consideren molt importants d'assolir, inclús 'haurien de ser obvis', i es comenta que quants més millor! Hi ha comentaris que diuen que en aquest cas, els hi havia costat ordenar-los per prioritat degut a considerar que tots eren essencials.

Una persona comenta que li faltaria algun repte dins d'aquest ODS que contempli la igualtat de sou per homes i dones.

Inclouen propostes com:

- 'Que les escoles acceptin els infants sense importar el gènere'
- 'Que les àvies que han treballat tota la vida fent les tasques de casa, puguin cobrar una mena de pensió ara per aquesta feina feta'
- 'Fer justícia si jutgen a una persona per ser home o dona en el moment de donar-li feina'
- No permetre injustícies per racisme, 'ningú ha d'aguantar que els tractin diferent pels seus orígens'
- Donar més possibilitats per entrar a les universitats, i així 'poder aconseguir un bon treball', a totes les persones

6.11 ODS 11: CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES

- Han participat **7 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **69 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **136 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Es contempla que la contaminació de la ciutat es redueixi i que hi hagi més zones verdes i espais d'esbarjo, condició especialment necessària durant aquest any de context de pandèmia.

L'opció d'aprofitar el riu Cardener com a zona d'oci i natural, ha agradat de manera consensuada, més d'un 50% d'enquestats/des han col·locat aquest repte entre el seu rànquing de 3.

Les accions en relació amb el fet que a Manresa tot estigui millor connectat i sigui més fàcil accedir a tots els serveis, així com motivar a la població a fer ús de la mobilitat a peu o en bicicleta, han agradat especialment i se'ls hi ha donat rellevància.

Els reptes d'aquest ODS han quedat ordenats de la següent manera:

1. Millorar la qualitat de l'aire a la ciutat.
2. Que hi hagi més zones verdes dins de la ciutat i que el riu Cardener sigui un espai d'esbarjo i oci.
3. Fer que la gent es mogui més a peu i en bicicleta dins de la ciutat.
4. Que a Manresa tot estigui més a prop i més connectat i, per tant, que sigui més fàcil relacionar-se entre les persones i accedir a tots els serveis de la ciutat.
5. Fer un estudi per saber si seria bo que el transport públic fos gratuït a Manresa.
6. Que hi hagi més carrils bici i més pàrquings de bicicletes i més segurs, tant exteriors com a dins d'alguns edificis (Ajuntament, conservatori, escoles i instituts, etc.).
7. Que la gent faci menys residus i els separi més i millor en els contenidors.
8. Que Manresa sigui una ciutat més intel·ligent i sostenible. Que doni menys sensació d'inseguretat i que hi hagi més seguretat als barris.
9. Que puguin haver més cotxes i motos elèctrics, posant punts de recàrrega gratuïts, donant ajudes per a la seva compra, etc.

Els comentaris que s'han fet sobre ciutats i comunitats sostenibles que caldria destacar són els següents:

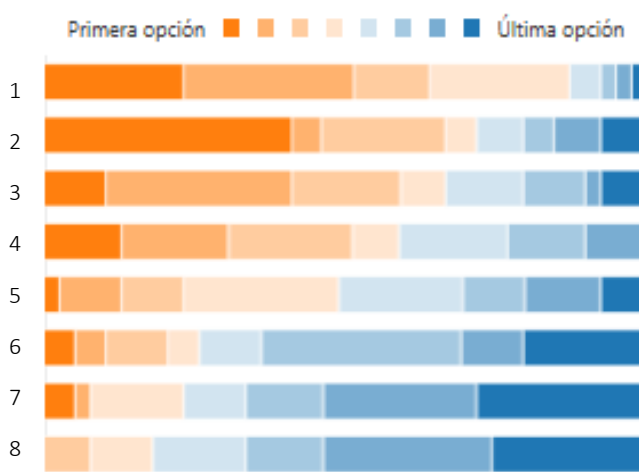
- 'El tema residus no pot esperar, hi ha zones que estem en perill perquè han posat abocadors il·legals davant de casa. És indignant, insalubre, perillós i fora de lloc'
- Caldria fer polítiques per a que no es faci un 'ús abusiu dels transport privats'
- 'Que al costat de les carreteres més transitades hi hagi arbres i una vorera més gran'
- 'Que els carrils bici vagin per tota la ciutat (només hi ha un que està molt malament i no és segur) i que augmentin els pàrquings de bici' ja que es repeteix la idea que Manresa no és una ciutat còmode per anar en bici i això ho podria millorar'
- Finalitzar 'la neteja i acabar de fer una zona sostenible al costat del riu tant per les persones com pels animals del riu', així com 'fer més zones verdes al centre de la ciutat' i no només a la part exterior.

6.12 ODS 12: CONSUM I PRODUCCIÓ RESPONSABLE

- Han participat **7 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **49 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **77 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Aquest ODS ha estat marcat per una participació baixa. Amb 49 respostes, es situa a la cua dels formularis amb menys respostes. No obstant, les respostes han estat de 7 centres diferents, així que podem contemplar la variació que hi hagut i com han classificat el reptes:

1. Fomentar el consum de productes de temporada i de proximitat, que contaminen menys.
2. Fer que la gent canviï els seus hàbits de consum i que faci menys residus.
3. Que hi hagi ajudes per a que s'utilitzin més les terres de conreu de Manresa i per a que la gent es dediqui a produir aliments elaborats.
4. Promoure la reutilització, el reciclatge i la reducció de residus a través del consum responsable de les persones.
5. Fer més difusió del consum conscient i del comerç just, i impulsar la compra ètica i verda per part de l'Ajuntament (comprar productes que s'han produït en llocs on tracten bé els treballadors, i que no contaminen ni exploten tant els recursos del planeta).
6. Afavorir que hi hagi una bona relació entre supermercats, restaurants i la Plataforma dels Aliments, i que es trobi la manera legal d'aprofitar els aliments que no es venen.
7. Fomentar l'economia social a Manresa (empreses que es preocupen més pel benestar de les persones que per guanyar diners).
8. Promoure projectes i iniciatives de turisme sostenible.

Fig 7: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Consum i producció responsable'.

De manera global, s'ha considerat important que es fomenti el consum de temporada i proximitat. Malgrat això, l'opció que ha destacat com a opció primera, ha estat el repte 2, 'que es canviïn els hàbits de consum i es generin menys residus'. Els infants i joves demanen accions vinculades a elaborar més aliments que provenguin de conreus de Manresa o que es fomentin nous aprenentatges individuals per a canviar la forma de consumir dins de la ciutat.

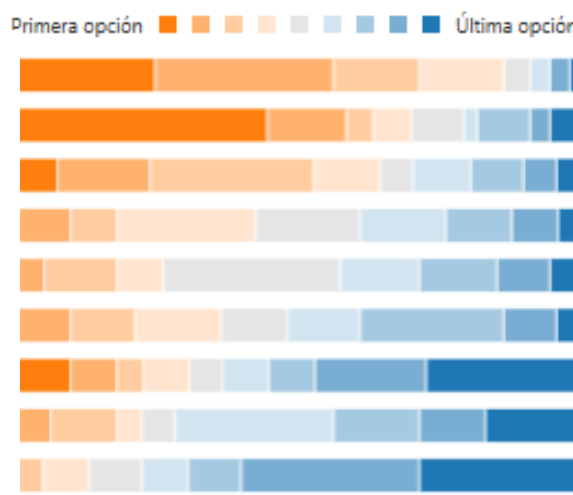
Els comentaris inclouen idees sobre temàtiques molt diferents com no fer ús del paper d'alumini, utilitzar els transport públic o anar a peu i no fer ús del cotxe per coses innecessàries, posar més contenidors de reciclatge per a que la gent per mandra no ho deixi on sigui i prioritzar un model de consum de proximitat i més circular per poder reutilitzar en major mesura els recursos i aliments sobrants dels restaurants i supermercats.

6.13 ODS 13: ACCIÓ PEL CLIMA

- Han participat **8 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **92 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **122 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Els reptes sobre acció pel clima han estat ordenats així:

1. Fer que s'utilitzin més les energies renovables a Manresa.
2. Explicar la població els efectes negatius del canvi climàtic i la manera d'evitar-lo disminuint les emissions de CO2.
3. Millorar l'eficiència energètica de la ciutat (gastar el mínim d'energia possible: aigua, llum, gas, benzina, etc., per viure i fer funcionar les màquines i els aparells).
4. Aconseguir que el transport públic sigui sostenible i eficient.
5. Promoure el transport en bicicleta i els desplaçaments a peu.
6. Fer que les indústries redueixin les seves emissions de CO2.
7. Aplicar mesures de salut, de protecció de la biodiversitat i de control de l'aigua per fer que Manresa s'adapti millor al canvi climàtic (sigui més resiliència).
8. Reduir el transport en vehicle privat.
9. Reduir l'ús dels recursos des de l'Ajuntament: aigua, matèries primeres i residus.

Fig 8: Gràfic de reptes prioritari de l'ODS 'Acció pel clima'.

En general es prioritzen les accions pel clima que tracten sobre energies renovables i l'eficiència energètica de la ciutat, temes sobre els que la població demanda fer canvis i millores.

Es proposa que el 'transport públic sigui casi gratuït perquè s'hauria d'utilitzar sempre' així com 'abaixar el preu dels vehicles elèctrics'.

També es diu que es podria proposar 'fer una recollida dels rius i boscos' i d'altres espais, fent participació a la població de Manresa.

Es mostra una preocupació per la quantitat de papereres i contenidors de la ciutat, que es consideren insuficients i mal distribuïts per la ciutat, realitat que no facilita reciclar tots els residus. Així doncs, també mobilitzarien xerrades i campanyes de conscienciació per a 'que la gent que encara no recicla ho faci, i que els residus no reciclats acabin sent un 0%'.

De manera repetida a altres ODS, sorgeix la idea de construir més zones verdes i posar més arbres dins de la ciutat, ja que es contempla que estan havent moltes noves construccions de carrers i avingudes, però que són poc verds.

6.14 ODS 14: VIDA SUBMARINA

- Han participat **10 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **115 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **160 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Quan s'ha preguntat sobre les prioritats envers el riu Cardener, de manera molt unànime s'ha prioritzat que estigui neta tant la seva aigua com la seva llera (els reptes 1 i 2), amb més d'un 40% dels vots en ambdós reptes com a primera opció. Es deixa en segon pla que sigui un lloc més atractiu pels ciutadans i visitants.

En aquest ODS de vida submarina, s'havien d'ordenar per prioritat només 3 reptes, els quals han resultat:

1. Que el riu Cardener en el seu pas per Manresa estigui net i sa.
2. Mantenir neta la llera del Cardener.
3. Aconseguir que el riu Cardener sigui més atractiu pels ciutadans i pels visitants de Manresa.

El repte 1 i 2 han quedat gairebé empatats en quant a situar-los en primera opció, però alhora el 2, és més votat també com a última opció.

Ha estat un dels formularis en els quals destacaríem una alta participació de centres i de persones, en comparació a altres, amb 115 prioritzacions.

Una possible millora a nivell ambiental que es comenta en relació amb aquest ODS, passa per evitar llençar residus al mar o que les fàbriques i comerços no els aboquin en aquests espais.

Sobre el riu, es considera que:

- Cal 'reduir la pesca'.
- 'Hem de mantenir més net el riu i caldria anar mantenint els seus voltants de tant en tant', especialment per a 'que sigui més atractiu i afavorir la conservació de les espècies i animal autòctons'.
- 'Hauria d'estar més vigilat per evitar que llencin escombraries al seu voltant'.
- Una manera de fer-ho seria també posant més papereres per que se'n fes ús d'aquestes, i treballant de manera conjunta amb els Ajuntaments de les poblacions properes.

Altres persones, comenten propostes més genèriques sobre el plàstic com evitar la fabricació de productes d'aquest material i 'fer-les de paper, metall, etc.'.

6.15 ODS 15: VIDA TERRESTRE

- Han participat **7 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **73 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **135 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Aquesta classificació ha estat bastant unànime. La ciutadania ha estat molt d'acord en que el repte essencial per a aquest ODS és conservar el valor agrícola i ecològic de l'entorn que envolta la ciutat, evitant que es perdi o es deteriori. Tant és així, que els reptes col·locats en el rànquing dels 3 primers, tracten sobre l'entorn manresà i la cura de la seva fauna i flora, així com que el riu Cardener esdevingui un punt atractiu de la ciutat i es recuperin certs entorns naturals.

El repte que ha quedat 4rt també compta amb un gran nombre de vots que el situaven com a primera elecció, desitjant promocionar l'Anella Verda, en consonància amb el comentat fins ara ja que és la segona opció més votada en primer lloc (amb un consens d'un 30% de participants).

Els reptes han quedat ordenats de la següent manera:

1. Conservar el valor agrícola, ecològic i paisatgístic de l'entorn que envolta la ciutat.
2. Millorar la biodiversitat de Manresa, afavorint les espècies de fauna amenaçada, com amfibis i llúdrigues.
3. Fer que la llera del riu Cardener sigui un punt atractiu de la ciutat, que el riu connecti millor amb altres rieres, recuperar el bosc de ribera, i convertir el riu i els seus voltants en un refugi per als animals.
4. Promocionar l'Anella Verda* com a lloc de qualitat de Manresa i com a punt turístic (*l'Anella Verda és el conjunt d'espais verds lliures al voltant de la ciutat que s'han de protegir i potenciar ja que tenen un alt valor social, ambiental, paisatgístic i agrari).
5. Fer que s'aprofitin les terres de conreu de Manresa, i que hi hagi més producció d'aliments elaborats i venda de productes agrícoles de proximitat.
6. Fer que hi hagi més producció de vi i oli del Bages, i que sigui més sostenible i ecològica, que no faci malbé el planeta. Millorar la manera de vendre aquests productes (canals de venda).
7. Fer que la població conegui molt millor la cartografia del municipi (els seus camins, rius, parcs, turons, etc.).
8. Fer accions d'educació ambiental a casa i a l'escola.
9. Que la ciutadania faci un recull de la biodiversitat dels animals i la natura de Manresa de moments concrets.
10. Fer material per a l'escola sobre la biodiversitat dels animals i la natura de Manresa.

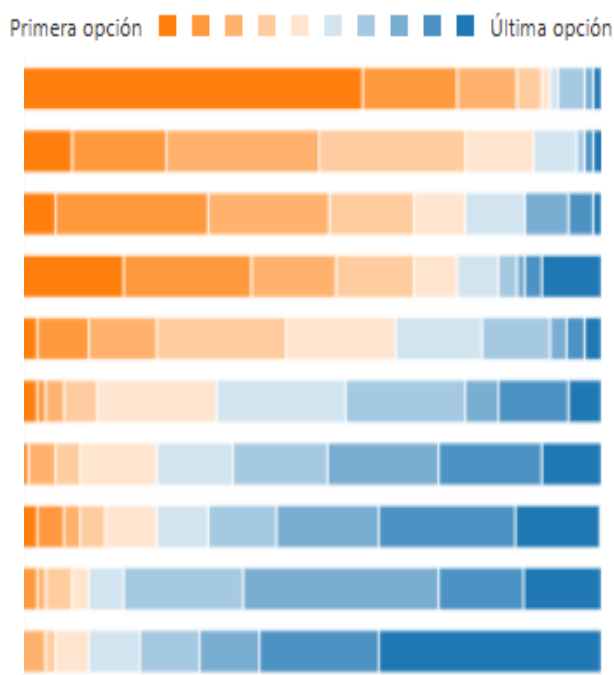

Fig 9: Gràfic de reptes prioritaris de l'ODS 'Vida terrestre'.

De manera unànime, el primer repte ha estat considerat com a primera opció per un 60% d'enquestats/des, seguit d'un 16% que l'ha situat com a segona i un 10% que l'ha posat de tercera.

Es demana 'que per la vora del riu s'hi pugui passejar sense fer mal a la fauna i a la flora i que hi hagi bancs' per crear una zona d'oci verda i respectuosa, així com que aquests 'camins estiguin ben indicats i arreglats'. Fomentar els espais de bosc i la seva cura, a través de voluntaris per exemple, també és un comentari recurrent i que es preservin espais per a espècies autòctones i en perill d'extinció.

Una altra manera d'aconseguir-ho, de la mateixa manera que en l'ODS 14 es demanava reduir la pesca, dins d'aquest es contempla reduir la caça innecessària.

6.16 ODS 16: PAU, JUSTÍCIA I INSTITUCIONS SÒLIDES

- Han participat **5 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **52 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **98 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Les classificacions de l'ODS a favor de promoure societats pacífiques o proporcionar accés a la justícia per a totes les persones i dins de les institucions, mostra més acord en les respostes que altres. Ha estat classificat com a repte prioritari que l'Ajuntament obri les seves fonts de consulta i faciliti l'accés a les seves activitats, funcionament, informació o comptes, mostrant que les persones enquestades sí que prioritzen una transparència més clara envers altres reptes.

Prioritzen que aquesta consulta pugui ser de qualitat i que es redueixi la corrupció en l'àmbit polític. A nivell global, també es prioritza l'objectiu de reduir totes les formes de violència dins de la ciutat.

1. Que hi hagi menys corrupció i suborns, amb mecanismes de transparència per mostrar a tothom les activitats que fa l'ajuntament i com funciona.
2. Reduir totes les formes de violència.
3. Fer un retiment de comtes global de l'Ajuntament, és a dir, explicar els ingressos i despeses de les accions concretes, per si es volen comprovar.
4. Millorar la qualitat i la transparència de la informació de l'Ajuntament.
5. Que la ciutadania pugui demanar el retiment de comptes amb mecanismes senzills i visibles. És a dir, que pugui saber fàcilment quant s'ingressa i en què es gasta, si es compleixen els objectius que es proposen, si tothom es comporta de forma responsable, etc.
6. Que els ciutadans i ciutadanes participin més en les decisions col·lectives.
7. Que la gent continuï sentint-se segura a Manresa.
8. Augmentar els esforços per aconseguir el retorn dels objectes robats als seus propietaris.
9. Reforçar el programa Lotus (consisteix en treballar amb els més joves per potenciar l'auto-observació, l'autoconeixement, el coneixement mutu i la descoberta de l'entorn) i ampliar-lo a tots els centres educatius de Manresa i a altres col·lectius de la ciutat, i impulsar noves activitats de regulació emocional, per fomentar la convivència pacífica i que hi hagi conflictes entre les persones, sense deixar ningú enrere.
10. Que hi hagi més activitats de Cultura de Pau en la programació de la ciutat.

Els reptes més votats són en primera posició el repte 1, en segona el 2 i en tercer lloc el repte 4. És per això, que podem fer la lectura que es considera essencial que l'Ajuntament de Manresa esdevingui o continuï sent una institució transparent, oberta i accessible per a la ciutadania.

En els comentaris, es comenta que dins dels reptes es troba a faltar algun més relacionat amb justícia o algun relacionat amb que Manresa esdevingui un lloc segur.

Es comenta que 'vivim en un entorn pacífic encara que quedi bastant per fer'.

6.17 ODS 17: ALIANÇA PELS OBJECTIUS

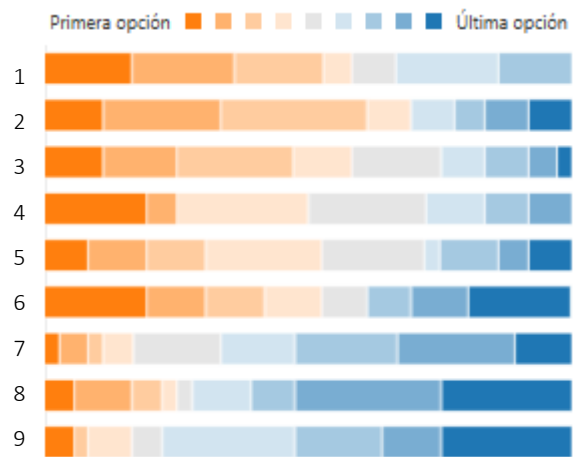
- Han participat **6 centres educatius** diferents dins del procés participatiu.
- S'han fet **41 exercicis de priorització** dels reptes de futur d'aquest ODS.
- S'han recollit **51 aportacions** en relació al Document per al debat ciutadà.

Les respostes d'aquest formulari han estat molt diverses i poc consensuades. Com es pot veure dins de la gràfica, tots els reptes han estat col·locats com a opcions prioritàries per algú. D'això, podríem extreure que tots els reptes d'aquest ODS es consideren igual d'importants tot i que hagin acabat ordenats d'una manera concreta.

En quant a fer aliances per part de l'Ajuntament de Manresa, s'ha considerat especialment important fer xarxa amb altres països, tant amb països més pobres de manera solidària com a través de bones connexions d'àmbit europeu i internacional, així com permetre que es puguin implicar persones de la ciutat dins d'aquestes xarxes (repte especialment votat com a primera opció). També es destaca la consideració de que la ciutat hauria d'aconseguir més influència en la presa de decisions a nivell mundial i per situar-lo com a primera opció, ajudar a que s'assoleixin els ODS de l'Agenda 2030.

Han quedat prioritzats de la següent manera:

1. Fer xarxes de solidaritat amb països més pobres.
2. Fer que la ciutat tingui més influència en la presa de decisions a nivell mundial.
3. Establir més connexions en l'àmbit europeu i internacional.
4. Ajudar a que s'aconsegueixin els objectius de desenvolupament sostenible de l'Agenda 2030, així com els objectius fixats per l'Agenda Urbana Europea.
5. Continuar participant en projectes amb diverses nacions perquè la ciutat pugui resoldre millor els problemes compartits amb la resta del món.
6. Integrar l'Ajuntament a noves xarxes i fer que es puguin implicar altres persones de la ciutat.
7. Intensificar les xarxes i el diàleg amb les entitats del tercer sector que lluiten pel benestar del conjunt de la ciutadania (el tercer sector és el conjunt d'entitats privades sense afany de lucre que treballen per la inclusió i la cohesió social).
8. Fer que la ciutadania pugui participar en les decisions que afecte el futur de la ciutat, tenint la informació necessària i els espais on fer-ho.
9. Organitzar més activitats a la ciutat amb representats de països del sud que donin a conèixer la seva realitat, per poder aprendre els uns dels altres i ajudar-nos mútuament.

Fig 11: Gràfic de reptes prioritats de l'ODS 'Aliança pels objectius'.

Els reptes més votats en primer lloc, amb un 20% de votacions cadascun, són el repte 4 i el repte 6, els quals no han quedat després classificats en primeres posicions.

Els comentaris de la pissarra col·laborativa no han aportat idees o propostes diferents en aquest cas, animen a que s'aconsegueixin els reptes proposats i es duguin a terme de veritat.

7. ANNEX I. ENLLAÇ ALS FORMULARIS DE PRIORITZACIÓ DE REPTES DE FUTUR

La taula següent mostra l'enllaç en el que està allotjat cada formulari:

ODS	ENLLAÇ AL FORMULARI
1	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNE5OT0VPN09YV1VIOFM0M0dVR0FROThDMS4u%26Token%3D27f1fdf0630c4e269dfe048c7b163a9f
2	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUMDdQRkNYQ1lFMec5REFHUDVJVIRUMzBUUy4u%26Token%3Dc636e807a4a7489f8b25e6e01e237b39
3	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNlISQjZGMFIPQ1dQS1hQWTdKVki1TE5GUS4u%26Token%3Db18af3bd4d14429483b53ddb324d877c
4	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNKJIMVJGWTg0UUVBKOU5WN1BVMkxIQVkl1VC4u%26Token%3D4786ca235de94edb8ed32f57638b0bcc
5	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUMlQzOU51T0LLUTEyRVZHSVVTSEVZRjIwNS4u%26Token%3Df74809aeb9ac485ea7a80bf601982ac8
6	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUN0NETDFYRFk2S1I4VEVJMTZHU1VVMdYwVC4u%26Token%3D03884150cc2547bfbec40b10725b6d3c
7	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUEVaTURZTzdTMENFRUNKRjg4WfVNNk9MRy4u%26Token%3Dcd867f8423a247e99c295c6509472bb6
8	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUEOVJUSkrRzFUUEVJNDZJQjJaRUFaQ0lWNS4u%26Token%3Df606dc71533e4cb8bccbd913becfbcd8
9	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUMzU2TUNYOEKSFVQWTZlQUtOVVlZSfIXNC4u%26Token%3Dfd9ea26bdacb4323a9edcecef4cb1250
10	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUMzgyQVJSWjQ5MDQ5R0ZRRFpBWVYwMVhaNC4u%26Token%3D1f873e03c72e4c1997fbca052da86900
11	https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf00FtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNTY1OE1BS1BQU0NNMijZRIRBVUEyT085Mi4u%26Token%3Dde35edb407ac44fb9262bdbb31799669

- 12 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNjJOTUILQIE2TDFaVDU5TjJHSFdLOUJWSi4u%26Token%3Ddb19309c572e4d43872e0b49c6aaf0ad
-
- 13 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBURUQzMjdYMVhBVk1DNUsxTEpVVUVVOOFFOS4u%26Token%3De4dd7614eba446ffb08dc9719a4c54a2
-
- 14 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBURDQySjdJVFpJQldDR1k4M0IMOFRDV0ZFNC4u%26Token%3D01d002f0489d45d1a087dd95917a5ee2
-
- 15 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNkZJVzU2N1A0QzFPV0ICVjhBTDc2NzBRTC4u%26Token%3D9ee98f5e73a04283905ea404d62bc14c
-
- 16 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUNTNOQ1NVV0pCWldRODjZTU8zNkcXVVREMi4u%26Token%3D2cd818a15331457798552a36f9695bef
-
- 17 https://forms.office.com/Pages/DesignPage.aspx?fragment=FormId%3DhPUdJ2Srf0OFtoD_m-9snzqMS7G2n8NEvKv7MrQZbOBUMFM4SUXMTDhLNzJDSUIOT0kyNINaRUyWUi4u%26Token%3D341f76b47d9e42738c2d5925996c5b34

T +34 938 515 055
info@lavola.com
www.lavola.com
www.anthesisgroup.com

